

Hyvinvointia lapsille ja vanhemmille

Pienperheyhdistys ry

vuosikertomus 2016

Pienperheyhdistys ry

Pienperheyhdistys ry

Pienperheyhdistys ry on Helsingin ensikodissa asuneiden au-äitien vuonna 1968 perustama, uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö.

Pienperheyhdistyksen tarkoituksena on toimia yhden vanhemman perheiden aseman ja hyvinvoinnin parantamiseksi, edistää tasa-arvoisen lapsuuden toteutumista, muokata yleistä mielipidettä erilaisia perhemuotoja hyväksyväksi sekä kehittää ja ylläpitää julkisia palveluja täydentäviä, lapsia ja lapsiperheitä tukevia toimintoja.

Pienperheyhdistys on Ensi- ja turvakotien liiton jäsenjärjestö.

Pienperheyhdistyksen toimisto
kokoukset, Mieskaverit® ja Mummila
Kinaporinkatu 11 A, 2. krs
00500 Helsinki

p. 09 720 6810
info@pienperhe.fi

www.pienperhe.fi
www.mieskaverit.fi

Facebook: Pienperheyhdistys
Pienperheyhdistyksen Mummila
Mieskaverit

Twitter: @pienperhe
Instagram: pienperhe

Kuvat: Pienperheyhdistyksen henkilökunta, Emmi
Hela kuvasi sivun 17 palkintokuvan
Taitto: Jaana Hartikainen

PÄÄMÄÄRÄMME
Voimia vanhemmille,
mahdollisuuksia lapsille

ARVOMME
Suvaitsevaisuus, avoimuus,
luottamus, luovuus, yhteistyö

VISIOMME
Pärjäävä vanhempi,
tasa-arvoinen lapsuus

Sisällysluettelo

Kun arki pyörii yhden vanhemman voimin	4
Perheiden moninaisuus ja lasten tasa-arvoisuus	5
Julkisia palveluja täydentäviä toimintoja tarvitaan edelleen	5
Toiminnan tarkoitus, tavoitteet ja toimintamuodot	6
Toiminnan painopistealueet	7
Jäsenistö ja toimitilat	8
Kansalaistoiminta	8
Vaikuttamistoiminta	9
Vertaistoiminta	10
Vapaaehtoistoiminta	13
Mieskaveritoiminta	13
Mummila	15
Eroauttaminen	17
Lasten vertaisryhmät	17
Lasten tarinateatterileirit	17
Aikuisten vertaisryhmät	18
Erotarinoita aikuisille tarinateatterin keinoin	18
Vanhemman neuvo	18
Tapaamispaikkatoiminta	19
Tenavatupatoiminta	20
Perhepaikka Punahilkka	22
Projektit	22
Pikkukaveria ei jätetä -projekti 2012–2017	23
Paikka auki -hanke 2016–2017	25
Tietoa toiminnan arvioimiseksi	25
Viestintä	26
Henkilökunta ja tehtävät toimintamuotojen mukaan	28
Organisaatiokaavio henkilöittäin	29
Hallinto	30
Talous	30
Myönnetyt avustukset	31
Varsinaisen toiminnan tuotot	32
Varsinaisen toiminnan kulujen jakautuminen	33
Tuloslaskelma	33
Tase	34
Tilintarkastuskertomus	35

Kun arki pyörii yhden vanhemman voimin

Pienperheyhdistyksen ovat perustaneet vuonna 1968 Helsingin Ensikodissa asuneet au-äidit. Tänä päivänä erilaisia perhemuotoja on paljon enemmän kuin viisikymmentä vuotta sitten. Myös yhden vanhemman perheet eroavat toisistaan monella tapaa. Ei ole olemassa tavallista yksinhuoltajaa tai tavallista yksinhuoltajaperhettä.

Perheiden tilanteet ja tuen tarpeet ovat hyvin erilaisia. Pienperheyhdistyksen toiminnassa on mukana taloudelli-

sesti heikossa asemassa ja köyhyydessä eläviä perheitä. On perheitä, joissa on pitkäaikaissairautta, on adoptio-perheitä, maahanmuuttajataustaisia perheitä, monikulttuurisia perheitä ja sateenkaariperheitä. Osa vanhemmista on leskiä, osa eronneita, osalla on vaikea eroprosessi juuri meneillään ja osan elämää varjostaa väkivallan kokemukset tai vainoamisen pelko. Osa äideistä on tarkoituksellisesti hankkinut lapsen yksin ja osa tullut raskaaksi tahtomattaan.

Kaikkia näitä perheitä yhdistää se, että perheen arki syystä tai toisesta pyörii yhden aikuisen voimin. Lähtökohtaisesti yhdellä vanhemmalla on vähemmän aikaa käytettävissään ja yhden vanhemman tulot ovat useimmiten pienemmät kuin kahden vanhemman. Ajan rajallisuuden ja pienituloisuuden merkitys korostuu erityisesti silloin, kun perheen elämäntilannetta rasittavat muut vaikeudet tai ongelmat.

Perheiden moninaisuus ja lasten tasa-arvoisuus

Pienperheyhdistyksen tehtävä on edistää kaikkien yhden vanhemman perheiden hyvinvointia. Perheiden moninaisuudesta johtuen lasten ja vanhempien hyvinvoinnin edistäminen edellyttää yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Tarvitaan käytännön yhteistyötä kuntien ja alueen muiden toimijoiden kanssa. Pienperheyhdistys toimii myös yhteistyössä mm. potilasjärjestöjen, adoptioperheiden, monikulttuuristen ja maahanmuuttajajärjestöjen, totaaliyhärien ja sateenkaariperheiden kanssa. Yhteistyössä toteutettu vertaistoiminta antaa tukea ja voimia samankaltaisessa elämäntilanteessa eläville yhden vanhemman perheille.

Vaikuttamistoiminnassa on tärkeää tehdä yhteistyötä kaikkien niiden kanssa, jotka haluavat edistää kaikkien lapsien ja lapsiperheiden hyvinvointia. Vaikuttamistoiminnan keskeisenä tavoitteena on se, että perheiden moninainen kirjo tulee huomioiduksi perhepalveluissa ja perheille suunnatussa toiminnassa. Pienperheyhdistyksen ja muiden järjestöjen kautta kokemusasiantuntijoiden tieto, perheiden erilaiset elämäntilanteet ja tuen tarpeet tulevat päättäjien sekä palvelujen ja toiminnan järjestäjien käyttöön.

Perheiden moninaistuminen kyseenalaistaa perinteisen ydinperheajattelun perhepoliittisen päätöksenteon pohjana. Kysymys on siitä, millaisia perhepoliittisia toimia tarvitaan ja miten yhteiskunta pystyisi varmistamaan lasten tasavertaisen kohtelun.

Julkisia palveluja täydentäviä toimintoja tarvitaan edelleen

Mahdollisuus lasten tilapäiseen, lyhytaikaiseen hoitoon on yhden vanhemman perheiden hyvinvointia lisäävä tekijä. Yksinhuoltajat saavat vähemmän lastenhoitoapua sukulaisiltaan kuin muut perheet ja joutuvat useammin turvautumaan ystäviensä apuun. Erityisen vaikea on tilanne silloin, kun lapsen toinen vanhempi tai isovanhemmat eivät osallistu lapsen hoitoon lainkaan ja kun perheeltä puuttuvat sosiaaliset tukiverkostot.

Pienperheyhdistys perusti vuonna 1980 Suomen ensimmäisen, yksinhuoltajien lapsille tarkoitetun iltahoitopaikan, Tenavatuvan Helsingin Hakaniemessä. Yksinhuoltajavanhemmat saivat hetken aikaa itselleen lasten ollessa turvallisessa ja edullisessa hoidossa. Vanhemmat käyttivät tuon ajan harrastuksiin, opiskeluun, lääkärisikäyntiin, ostoksien tekemiseen, hetken hengähtämiseen ja joskus siivoamiseenkin. Lastenhoitopalvelu nähtiin tärkeänä lasten ja vanhempien hyvinvointia edistävänä, ennaltaehkäisevänä toimintana.

Tenavatupatoiminta osoittautui tarpeelliseksi ja useita uusia Tenavatupia perustettiin lähiöihin. Ajatuksena oli, että lastenhoitopalvelu löytyisi sieltä missä perheet asuivat. Pienperheyh-

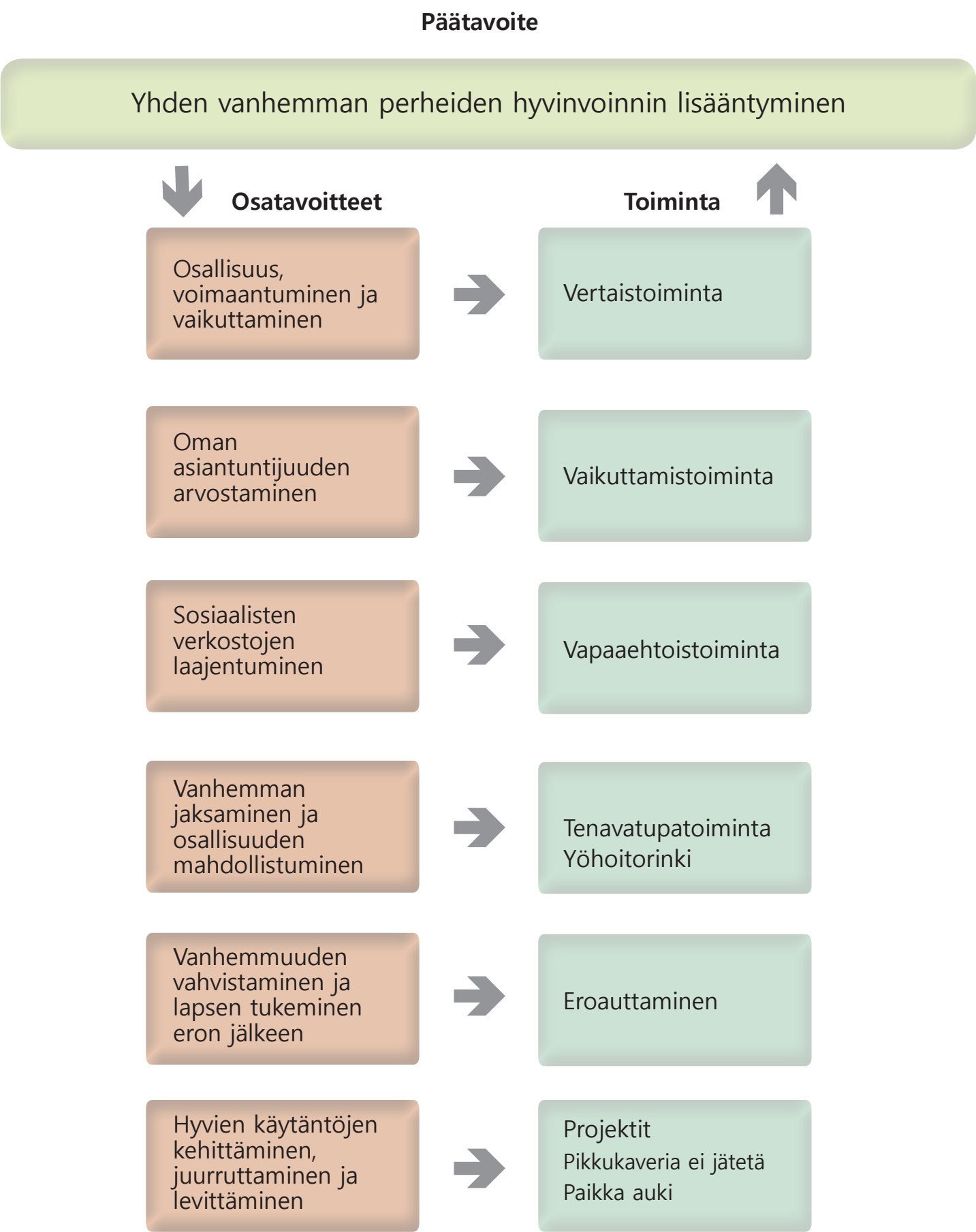
distyksen ylläpitämiä Tenavatupia oli Hakaniemen lisäksi Kannelmäessä, Malminkartanossa, Maunulassa, Malmilla, Herttoniemessä ja Espoossa. Lastenhoitajina toimivat palkatut työntekijät yhdessä vapaaehtoisten kanssa.

Tenavatupatoiminta rahoitettiin RAY:n ja kuntien avustusten turvin. Perheet maksoivat hoidosta vain pienen omavastuuosuuden, mikä mahdollisti palvelun käytön myös heikossa taloudellisessa tilanteessa eläville yhden vanhemman perheille. Kuntien avustusten väheneminen ja RAY:n avustustoiminnan määräysten muuttuminen johtivat siihen, että Tenavatupa ei voinut enää tarjota perheille heidän toivomaansa lastenhoitopalvelua. Tenavatuvalla on kuitenkin edelleen tärkeä tehtävänsä. Se antaa vanhemmille mahdollisuuden osallistua vertaistoimintaan.

RAY:n avustuksen käytön lastenhoitopalveluun katsottiin haittaavan kilpailua. Edullisella, myös taloudellisesti heikossa asemassa eläville perheille mahdollisella, hinnalla lastenhoitopalvelua tarjoavia yrityksiä ei kuitenkaan ole markkinoille ilmaantunut. Markkinat eivät huolehdi niistä, jotka eivät pysty maksamaan markkinahintaa.

Toiminnan tarkoitus, tavoitteet ja toimintamuodot

Toiminnan painopistealueet vuonna 2016

Tasa-arvoinen lapsuus

Tasa-arvoisen lapsuuden edistäminen sekä toiminnassa että yhteiskunnallisessa keskustelussa

Huomioidaan perheet, joiden osallistuminen on haastavaa taloudellisten tai sosiaalisten syiden vuoksi. Tämä koskee erityisesti perheitä, joissa on useita lapsia, eri-ikäisiä lapsia, pitkäaikaissairaita tai erityistarpeisia lapsia.

Pidetään esillä lapsen näkökulmaa sekä osallistutaan aktiivisesti lasten asemaa koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Kansalaistoiminta

Vaikuttaminen osana kaikkea yhdistyksen toimintaa

Pienperheyhdistyksen toiminnassa osallistujilla on mahdollisuus saada äänensä kuuluville.

Osallistujia kannustetaan antamaan palautetta, osallistumaan vertaistoimintaan, yhdistyksen päätöksentekoon sekä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Osallistumisen mahdollisuuksia lisätään järjestämällä tarvittaessa lastenhoito.

Lapsen näkökulma hyvän vanhemmuuden perustana

Vanhemmuuden vahvistaminen ja lapsen tukeminen

Lapsen näkökulmasta hyvä vanhemmuus voi toteutua kaikissa perhemuodoissa.

Omien vanhempiensa lisäksi lapsella voi olla ympärillään muita turvallisia aikuisia.

Vertaistoiminnassa vahvistetaan eron jälkeistä vanhemmuutta ja tuetaan lasta.

Perheiden yhteinen toiminta ja vapaaehtoistoiminta tuovat lisää aikuisuutta lapsen elämään.

Tapaamispaikka toteuttaa lapsen oikeutta molempiin vanhempiin.

Moninaisuus voimavaraksi

Yhteisöllisyyden vahvistaminen kaikessa toiminnassa

Pienperheyhdistyksen toiminnassa mukana olevien, yhden vanhemman perheiden, jäsenten, vapaaehtoisten, luottamushenkilöiden ja työntekijöiden moninaisuus on voimavara, jota hyödynnetään kaikkien eduksi.

Vuorovaikutuksellinen toiminta tukee yhteisöllisyyden rakentumista erilaisten toimijoiden välillä.

Jäsenistö ja toimitilat

Pienperheyhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi voidaan hyväksyä Suomessa vakituisesti asuva henkilö, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen ja säännöt. Varsinaiset jäsenet hyväksyy hakemuksesta yhdistyksen hallitus.

Kannattavaksi jäseneksi voidaan hyväksyä yksityinen henkilö tai oikeuskelpoinen yhteisö tai säätiö, joka haluaa tukea yhdistyksen tarkoituksista ja toimintaa. Kannattavat jäsenet hyväksyy hakemuksesta yhdistyksen hallitus. Kannattavilla jäsenillä ei ole äänioikeutta.

Pienperheyhdistyksen jäsenyyttä tarjotaan aktiivisesti myös jäsenperheiden lasten etävanhemmille. Jäseneksi liityttyään etävanhemmat saavat säännöllisesti tietoa yhdistyksen toiminnasta ja voivat osallistua toimintaan yhdessä lapsensa kanssa.

Pienperheyhdistyksen toimitilat

Pienperheyhdistyksen toimisto, Mieskaverit® ja Mummila
Kinaporinkatu 11 A, 2. krs
00500 Helsinki

Perhepaikka Punahilkka
Huokotie 3
00770 Helsinki

Vuoden 2016 lopussa Pienperheyhdistyksessä oli 609 jäsentä. Toimintakauden aikana yhdistykseen liittyi 82 uutta jäsentä ja yhdistyksestä erosi 50 jäsentä. Jäsenistä helsinkiläisiä oli 416, espoolaisia 50 ja vantaalaisia 57. Yhdistyksestä eroamisen syynä oli useimmiten lasten kasvaminen aikuisiksi, jolloin yhdistyksen toiminta ja palvelut eivät enää vastanneet perheen tarpeisiin. Toisaalta moni, yhdistyksen toiminnassa lapsena vanhemman kanssa aktiivisesti mukana ollut, halusi jatkaa jäsenyyttään myös täysi-ikäisenä. Yhdistyksen sääntöjen mukaisesti erotettiin 56 jäsentä, jotka olivat laiminlyöneet jäsenmaksun vuoden ajalta.

Jäsenille kerrottiin toiminnasta sähköpostitse lähetetyillä tiedotteilla, yhdistyksen kotisivuilla sekä Facebook-sivuilla.

Pienperheyhdistys on vuokrannut Helsingin Sörnäisistä, Kinaporista toimisto- ja toimitilat, jossa toimivat myös Mummila, Miinat, Mieskaverit® ja Tapaamispaikka 30.4.2016 saakka.

Perhepaikka Punahilkka toimii Jakomäen peruskoulun yhteydessä vuokratuissa tiloissa. Kaikille yhden vanhemman perheille avointa vertaistoimintaa järjestettiin myös useiden yhteistyökumppaneiden tiloissa Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla.

Yhden vanhemman perheillä on mahdollisuus lomailla Pienperheyhdistyksen vuokraamissa lomamökeissä, Kaunissaaren kalamajassa ja Vartiosaa-ren mökillä.

Kansalaistoiminta

Pienperheyhdistys on kansalaisjärjestö, jossa voi toimia monella tavalla. Yhdistyksen kansalaistoimintaan kuuluvat vertaistoiminta, vaikuttamistoiminta ja vapaaehtoistoiminta. Yhdistys toimii yhden vanhemman perheiden aseman ja hyvinvoinnin parantamiseksi, edistää tasa-arvoisen lapsuuden toteutumista sekä muokkaa yleistä mielipidettä erilaisia perhemuotoja hyväksyväksi.

Pienperheyhdistyksen kansalaistoiminnassa yhdistyy vertaisuus ja vaikuttaminen. Vertaistoiminnassa jo tieto siitä, että toiset jakavat samankaltaisen kokemuksen tai elämäntilanteen on voimaantavaa. Kokemusasiantuntijuuden kautta jokainen voi saada kokemuksen vaikuttamisen mahdollisuuksista esimerkiksi erilaisiin asiantuntijaryhmiin vaikuttamistyöpajoihin tai yhteisiin tempauksiin osallistumalla.

Kokemusasiantuntijuus korostaa ihmisiä oman elämänsä asiantuntijoina ja subjekteina enemmän kuin erilaisen toimenpiteiden kohteina. Haasteellisissa elämäntilanteissa korostuu oman identiteetin miettiminen; kuka olen silloin, kun elämisen olosuhteet muuttuvat ratkaisevasti ympärilläni esimerkiksi avioeron, vaikean taloudellisen tilanteen tai vanhemmuuden haasteiden kautta.

Kokemusasiantuntijana ihminen tuottaa tietoa, joka on kertynyt oman henkilökohtaisen kokemuksen kautta. Tämä tieto ei ole opiskeltavissa ja se on käytännönläheistä sekä konkreettista.

Vaikuttamistoiminta

Vaikuttaminen on osa kaikkea toimintaa

Pienperheyhdistyksessä voi vaikuttaa omien kokemusten kautta, kokemusasiantuntijana, kampanjaryhmässä, kirjoittamalla blogia tai osallistumalla tapaamisiin päättäjien kanssa. Yhdistyksen toimintaan voi vaikuttaa antamalla palautetta, osallistumalla toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen sekä osallistumalla vuosikokouksiin tai hallitustyöskentelyyn.

Toimikauden aikana seurattiin vuoden 2015 eduskuntavaalikampanjassa esille nostettuja aiheita sekä tiedotettiin osallistujille hallitusohjelman kaavailuista leikkauksista ja perhepoliittisista muutoksista. Vuoden aikana otettiin kantaa hallitusohjelman lapsi- ja perhepoliittiseen muutosohjelmaan.

Vaikuttamistoimintaan osallistui vuoden aikana 42 jäsentä vaikuttamiseen liittyvissä tilaisuuksissa. Kaikilla retkillä ja perhekahviloissa työntekijät ovat pitäneet esillä vaikuttamismahdollisuuksia ja kertoneet käynnissä olevista kampanjoista ja hankkeista. Lukuisat eri toimintoihin osallistuneet ovat osallistuneet vaikuttamistoiminnan hankkeisiin kertomalla omia näkemyksiään.

Tavoitteena oli muodostaa tapaamispaikan asiakkaista kokemusasiantuntijaryhmä. Tämä ei toteutunut toimikaudella tapaamispaikkatoiminnan loputtua huhtikuussa.

Vaikuttaminen yhdistyksen toimintaan

Elokuussa järjestettiin perinteisesti painopistepäivä jäsenistölle. Päivän aikana pohdittiin yhdistyksen linjoja ja tulevan toimikauden painopisteitä. Terveiset päivän ajatuksista lähtivät sekä yhdistyksen hallitukselle että työntekijöille evästyksiksi toimintasuunnitelman laadintaan.

Jäseniä kannustettiin osallistumaan yhdistyksen kokouksiin ja päätök-

sentekoon sekä ottamaan kantaa yhden vanhemman perheitä koskeviin yhteiskunnallisiin asioihin. Yhdistyksen kokousten rakennetta ja päätöksentekoa on tehty tutuksi ja houkuttelevaksi tiedottamalla sekä järjestämällä kokousten yhteyteen lapsille tai perheille kiinnostavaa ohjelmaa.

Vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia pidettiin esillä monissa toiminnoissa. Perhekahviloissa, retkillä ja leireillä käytiin keskustelua eri teemoista ja kannustettiin osallistujia ottamaan osaa muuhun toimintaan. Toimikauden aikana keskusteluissa olivat esillä erityisesti lapsiperheisiin kohdistuvien leikkausten vaikutukset lasten hyvinvointiin.

Monet verkkoon luodut keskusteluryhmät lisäsivät osallistujien ja vertaisryhmien vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia.

Lapsen näkökulma

Lapsia ja nuoria on kannustettu tuomaan esiin näkökulmaansa kaikessa toiminnassa. Isommat lapset olivat kesän vaikuttamistapaamisissa mukana keskusteluissa ja toivat esiin näkökulmia yhden vanhemman perheen lapsen elämästä.

Lasten mielipiteitä on käytetty yhdistyksen vaikuttamistoiminnassa. Aikuisia on kannustettu kysymään lasten mielipidettä ja mm. vastaamaan yhdessä lasten kanssa yhdistyksen toimintaa koskeviin kyselyihin.

2017 kuntavaalit

2017 kuntavaaleihin valmistautumisen aloitettiin elokuun alussa *Vaikuta ja melo* -päivillä, jossa 15 perhettä osallistui keskusteluihin ja melontaan. Päivien yhteiset pohdinnat kirjattiin ja niitä käytettiin pohjana vuosittaisilla Painopistepäivillä. Painopistepäivillä pohditaan viikonlopun aikana jäsenistön kesken yhdistyksen toimintaa ja teemoja, joihin yhdistyksen tulisi vaikuttaa. Marraskuussa järjestettiin videokuvaus ja -editointikurssi sekä blogi-kirjoituskurssi. Samalla suunniteltiin ja tarkennettiin kuntavaalien kannalta tärkeimpiä teemoja yhden vanhemman perheille Vappu Jakobsso-nin rahastosta saadulla avustuksella.

Ruokakampanja

Kesän 2015 kanta-aottavalla leirillä ideoitiin ruokakampanja terveellisestä ja edullisesta ruoasta. Mukaan kampanjaan saatiin yhteistyökumppaniksi Kulltajaliitto. Kampanjaa varten kerättiin jäseniltä ruokapäiväkirjoja vuoden

Vaikuttamistoiminnan tavoitteet

Tavoitteena yksinhuoltajan oman asiantuntijuuden arvostaminen

- Tehdä näkyväksi kokemuksia yksinhuoltajuudesta ja yhden vanhemman perheen arjesta.
- Pitää esillä väistämätöntä yhden vanhemman perheiden pienituloisuutta verrattuna muihin perhetyyppisiin.
- Vaikuttaa perhepolitiikkaan niin, että yksivanhempaiden perheiden haasteelliset olosuhteet otetaan huomioon päätöksenteossa.
- Tuoda esiin lasten näkökulmia.

alussa, ja kampanja tuli julkisuuteen vuoden aikana verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Sen tarkoituksena oli tuoda esille terveellisiä ruokavaliota, jotka ovat realistisia kiireisessä lapsiperheen arjessa.

Vaikuttamistoiminnan kehittäminen

Vaikuttamistoiminnan kehittämisessä on hyödynnetty *Lapsilisä*-projektissa (2010–2013) saatuja ja jo yhdistyksen toimintaan vakiintuneita kokemuksia ja toimintamalleja. Jäsenistöltä on kerätty kyselyillä mielipiteitä vaikuttamisesta sekä siitä, miten ja mihin asioihin olisi tärkeää vaikuttaa. Kyselyjä on kehitetty ja parannettu. Osallistujat ovat myös lähettäneet Pienperheyhdistyksen kotisivujen kautta näkemyksiään siitä, mihin yhden vanhemman perheitä koskeviin asioihin ja epäkohtiin yhdistyksen tulisi vaikuttaa.

Yhteistyö

Viestintäkoordinaattori Jaana Hartikainen on ollut yhdistyksen edustajana Lastensuojelun keskusliiton koordinoimassa Lasten oikeuksien sopimuksen viestintäverkostossa. Viestintäverkosto suunnitteli ja toteutti lasten oikeuksien viikon tapahtumien tiedotuksen.

Toiminnanjohtaja Juha Turtiainen on yhdistyksen edustajana EAPN-fin *Lasten köyhyys* -työryhmässä. Työryhmän tehtävä on nostaa esille köyhyyden vaikutuksia lasten elämään.

Kansalaistoiminnan koordinaattori Kaisli Syrjänen osallistui *Emma ja Elias* -ohjelman vaikuttamisryhmään.

Pienperheyhdistyksen Facebook-sivua on käytetty yhdistyksen toiminnan tiedottamiseen sekä jäsenille että yhteistyökumppaneille. Yhdistyksellä on myös Twitter-tili, joka toimii yhteydenpitovälineenä muiden järjestöjen kanssa sekä nopeana keinona ottaa kantaa asioihin.

Kansalaistoiminnan koordinaattori on ylläpitänyt ja kehittänyt vaikuttamis-, osallistumis- ja yhteistyömuotoja sekä vahvistanut niiden vakiintumista yhdistyksen toiminnassa ja kehittänyt niitä edelleen osallistujien, työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Vaikuttamistoiminnassa tehtiin yhteistyötä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Yhden vanhemman perheiden liiton, Lastensuojelun keskusliiton hallinnoiman RAY:n *Emma ja Elias* -ohjelman, Mannerheimin lastensuojeluliiton sekä *Kaikkien perheiden Suomi* -hankkeen kanssa.

Vertaistoiminta

Vertaistoiminnan tavoitteina on osallisuuden, voimaantumisen ja vaikuttamisen mahdollistaminen yhden vanhemman perheille. Tavoitteena on tukea perheiden hyvinvointia ja vanhemmuutta sekä kannustaa perheitä yhteisöllisyyteen, omatoimisuuteen sekä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen tarjoamalla erilaisia tapahtumia, teemaryhmiä, perhekahvilatoimintaa, ammatillisesti ohjattuja terapeuttisia ryhmiä sekä retki- ja leiritoimintaa.

Vertaistoiminnassa on erityisesti tuotu esille vaikuttamisen mahdollisuuksia. Erilaisissa ryhmissä on mahdollista nostaa esille asioita, jotka ovat näkyviä osallistujien arjessa. Ryhmissä saadaan koottua ajankohtaista tietoa alueen palvelujärjestelmistä ja vaikkapa työn ja päivähoidon yhteensovittamisesta. Saatua tietoa on viety eteenpäin esim. vaikuttamistyöpajoissa. Näin jokaisella osallistujalla on tärkeä rooli osallistumisensa kautta, niin toiminnan mahdollistajana, tiedon tuottajana kuin erilaisiin omaa elämäntilannetta lähellä olevien asioiden edistäjänä.

Erilaisten perheiden osallistumisen mahdollisuutta on tuettu pitämällä osallistumismaksut kohtuullisella tasolla ja panostamalla toiminnan aikaiseen lastenhoitoon. Monilapsisen perheen osallistumista helpottaa tieto siitä, että leirillä tai retkellä on mahdollisuus saada apua eikä osallistumismaksu ole liian suuri.

Vertaistoiminta 2016

Vertaistoimintaa järjestettiin yhteensä **515 (507)** kertaa.

Aikuisten käyntikertoja oli yhteensä **3983 (3892)** ja lasten käyntikertoja **3336 (4544)**.

(suluissa vuoden 2015 luvut)

Ohjattu vertaisryhmätoiminta

Alueelliset perhekahvilat

Perhekahvilatoiminta tarjoaa yhden vanhemman perheille mahdollisuuden tutustua muihin perheisiin omalla asuinalueellaan, vahvistaa omaa sosiaalista verkostoa ja löytää mielekästä toimintaa lähellä omaa asuinympäristöä. Perhekahvila toimii tiedottamisen, vertaistuen, kansalaistoiminnan ja vaikuttamisen paikkana. Perhekahviloissa toimivat ohjaajina yhdistyksen työntekijät tai vertaisohjaajat tai näistä muodostuneet työparit.

Toimintavuoden aikana tehtiin konkreettisia suunnitelmia perhekahvilayhteistyöstä Yhden vanhemman perheiden liiton jäsenyhdistyksen Päksy ry:n kanssa. Päksyn kanssa sovittiin yhteisistä kahviloista sekä vapaaehtoisten perehdyttämisestä sekä työnohjauksesta perhekahvilaan.

Herttoniemen perhekahvilaa pidettiin yhteistyössä Pienperheyhdistyksen, Kaapatut lapset ry:n ja Päksy:n kanssa. Kahvilan toimintaa ohjasivat vertaisohjaajat ja paikalla oli aina myös lastenhoitajia. Kahvila toimi Herttoniemen leikkipuiston tiloissa ja siellä järjestettiin myös yhteisölliset juhlat itsenäisyyspäivänä ja vappuna. Kahvilalla on oma Facebook-ryhmä.

Espoon perhekahvila toimi Suvinityn avoimen päiväkodin tiloissa vertaisohjaajan ohjaamana. Kahvilassa oli mukana Mummilan vapaaehtoinen mummi. Kahvilalla on oma Facebook-ryhmä. Espoolaisten jäsenperheiden

kanssa tavattiin Kartanohotelli Kaisankodissa virkistys- ja toiminnan suunnittelun puitteissa 5.3.2016. Espoolaiset jäsenperheet saivat myös mahdollisuuden osallistua jäätelömaakujen kehittelyraatiin Hämeentien ryhmätiloissa järjestetyssä jäätelömaistauksessa. Jäätelöt toimitti Kolmen Kaverin jäätelötehdas. Espoon perhekahvila ei tavoittanut suunnitellusti kävijöitä, ja toiminta lopetettiin vuoden 2016 loppuun.

Mummilan perhekahvila toimi Vuosaareissa, Meri-Rastilassa leikkipuisto Haruspuiston tiloissa yhdistyksen työntekijöiden ohjaamana. Kahvilassa oli paikalla myös Mummilan vapaaehtoisia. Perhekahvilan toiminta lopetettiin vähäisen kävijämäärän vuoksi kevätkauden jälkeen.

Pienperheyhdistyksen Soppakuppila kokoontui maanantai-iltaisina Hämeentien ryhmätilassa ja kokosi alueen pikkulapsiperheitä syömään keittoa ja jakamaan arjen asioita. Soppakuppilassa oli paikalla Mummilan vapaaehtoinen perhekahvilamummi sekä vertaisohjaajia.

Pienperheyhdistyksen Aamukuppila oli avoinna torstaiaamuina Hämeentien ryhmätilassa. Aamukuppilan kävijät olivat pääosin vauvaperheitä. Soppakuppilalla ja Aamukuppilalla on yhteinen Facebook-ryhmä asioiden tiedotukseen.

Aikuisten aamukahvila oli avoinna Hämeentien ryhmätilassa keskiviikko-

Perhekahvilat 2016

Perhekahvilat olivat avoinna **221** kertaa (210).

Aikuisten käyntikertoja oli **1485 (1758)** kertaa ja lasten käyntikertoja **1586 (2013)** kertaa.

(suluissa vuoden 2015 luvut)

aamuina. Aloite kahvilan perustamiseksi tuli työttömiltä jäseniltä, jotka halusivat keskustelutilaisuuden aikuis-ten kesken silloin, kun lapset olivat päiväkodissa tai koulussa. Keskustelut painoutuivat työhön ja koulutukseen. Loppuvuodesta kävijämäärä pieneni, kun aktiivikävijät työllistyivät tai saivat opiskelupaikan.

Ohjatut vertaisryhmät

Kympin jumppa -ryhmä muodostui jo perinteiseksi tulleen *Naisten Kympin* osallistumisen ympärille kevätkaudella 2016. Ryhmä jatkoi syksyllä tapaamisia kerran kuukaudessa yhteisen ohjatun jumpan ja soppalounaan merkeissä. Yksi jumppakerta toteutettiin vertaisohjaajien voimin ohjatulla jumpalla ja talviuinnin esittelyllä. Jumpan ajaksi oli järjestetty lastenhoito. Ryhmällä on oma Facebook-ryhmä.

Miina – väkivaltaa kokeneiden naisten ryhmätoiminta toteutui Hämeentien ryhmätilassa kevätkaudella työntekijän ja kokemusasiantuntijoiden ohjaamana. Avoin ryhmä jäi kevätkauden jälkeen tauolle ja tilalle tuli syksyllä 10 kerran suljettu kokonaisuus, jota ohjasi työpari. Suljettu ryhmä jatkaa toimintaansa vertaisohjattuna omatoimiryhmänä.

Yksin lasta odottavien vertaistapaamiset ohjatussa vertaisryhmässä, käsittelivät yksin jaksamiseen liittyviä kysymyksiä. Ryhmä on vakiintunut ja löytänyt kävijäkuntansa. Ryhmän osallistujat ovat löytäneet tiedon kotisivuiltamme tai neuvolasta. Yksin odottavilla on oma Facebook-ryhmä. Joka tapaamisessa oli mukana myös kokemusasiantuntijoita.

Onnen poluilla -valmennus oli viiden tapaamiskerran kokonaisuus, joka toteutettiin yhdessä Diakonia ammattikorkeakoulun (Diak) sosionomiopiskelijoiden kanssa. Valmennukseen osallistuneet äidit pääsivät etsimään elämäänsä iloa, vahvuuksia ja positiivisia voimavaroja. Ryhmän ajaksi järjestettiin lastenhoito.

Isosiskot -toiminta tarjoaa tytöille mahdollisuuksia tyttöjen keskeiseen ajanviettoon – niin ilojen kuin surujenkin jakamiseen. Vuonna 2012 aloitettua vertaisohjattua toimintaa jatkettiin. Isosiskot ja pikkusiskot kokoontuivat erilaisen toiminnallisen tekemisen merkeissä muutamia kertoja vuoden aikana. Haasteena toiminnalle oli Isosiskojen löytäminen ohjaajan tehtäviin nykyisten ohjaajien siirryttyä opiskelemaan ja työelämään.

Pitkäaikaissairaiden lasten yhden vanhemman perheet jatkoimme yhteistyötä eri potilasjärjestöjen kanssa ja tarkoituksena oli järjestää leiri Kallioniemeen kesäkuussa. Leiri ei kuitenkaan toteutunut vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Syynä oli myös leiripaikan sopimattomuus esimerkiksi vaikeasti allergisille lapsille.

Muu vertaisohjattu toiminta

Elokuun lopussa toteutettiin vertaisohjattu sieni- ja marjaretki Sipoonkorpeen. Marraskuussa kokoontui perheitä opettelemaan saippuan valmistamista vertaisohjaajien opastuksella. Kaksipäiväisen kurssin tuloksena syntyi kauniita saippuoita vietäväksi kotiin ja lahjaksi.

Marraskuussa toteutui myös vertaisohjattu retki Helsingin taidemuseoon. Museossa perheet tutustuivat Yayoi Kusaman näyttelyyn ja osallistuivat työpajoihin.

Retki-, leiri- ja lomatoiminta sekä tapahtumat

Pienperheyhdistyksen retki-, leiri- ja lomatoiminta tarjoaa erityisesti

heikossa taloudellisessa tilanteessa eläville yhden vanhemman perheille mahdollisuuksia mielekkääseen lomanviettoon. Toiminnan tavoitteena on tarjota perheille hyviä yhdessäolon hetkiä ja mahdollisuuksia tutustua uusiin harrastuksiin sekä tilaisuuksia tutustua muihin samassa elämäntilanteessa eläviin lapsiperheisiin. Retkien ohjaajina toimivat ensisijaisesti vertaisohjaajat ja tarvittaessa myös Pienperheyhdistyksen työntekijät.

Yhden vanhemman perheille tarjottiin toimintavuoden aikana päivä- ja viikonloppuretkiä erilaisilla teemoilla. Pidempiä perheleirejä järjestettiin saadun palautteen perusteella pääsääntöisesti koulun loma-aikoina sekä kesällä että talvella. Lisäksi tarjottiin perheille elämyksiä sekä hemmottelua teatterin ja yhteisten tapahtumapäivien muodossa.

Pienperheyhdistyksen jäseniä kannustettiin myös hakemaan muiden yhdistysten järjestämiä tuettuja lomajärjestöjen kautta. Pienperheyhdistyksen jäsenperheillä oli myös mahdollisuus lomaila Helsingin kaupungilta vuokratuissa mökeissä: Kaunissaaren kalamajassa ja Vartiosaaren mökillä.

Pienperheyhdistys järjesti leiritointia tuttuun tapaan talvilomalla Viron Otepäässä sekä kesälomalla Kesäkotia Kallioniemessä. Kesällä perheet pääsivät liikunnalliselle leirille Solvallaan ja lomalle Keurusselälle. Syyslomalla perheet olivat leirillä Viron Haapsalussa.

Lisäksi järjestettiin viikonloppuleirejä Sopukassa. Joululomalla perheet matkasivat kylpylähotelliin Keurusselälle.

Jokavuotinen patikointimatka järjestettiin 12–17-vuotiaille nuorille sekä heidän vanhemmilleen. 17 osallistujaa, ohjaaja ja vapaaehtoinen kokoontuivat jo keväällä tutustumaan toisiinsa ja suunnittelemaan reissua. Lisäksi tehtiin harjoitusretki Sipoonkorpeen. Yhteinen matka Tatrille, tutustuminen toisiin ja selviytyminen yhdessä osoitautuivat jälleen monelle perheelle tärkeiksi kokemuksiksi. Matkasta tehtiin yhdessä myös video, joka kertoo vertaistuen tärkeydestä.

Pienperheyhdistys järjesti tapahtumia kulttuurin, virkistykseen ja liikunnan ystäville. Yhdistyksellä oli hyvä edustus Naisten Kymppillä sekä Espoon rantakymppillä. Yhdistys sai lahjoituksena perheille vapaalippuja Teatteri Jurkan näytöksiin ja Puistopellet-näytökseen Musiikkiteatteri Kapsäkissä. Äitienpäi-

Retket, leirit ja mökit 2016

Retkiä järjestettiin **28** (12) ja niihin osallistui **193** (78) eri aikuista ja **160** (86) lasta.

Leirejä järjestettiin **14** (10) ja niihin osallistui **147** (102) eri aikuista ja **223** (199) lasta.

Mökeillä lomaili **124** (127) eri aikuista ja **88** (115) lasta. Lomavuorokausia kertyi **189** (167).

(suluissa vuoden 2015 luvut)

väviikonloppuna juhlittiin äitienpäiväbrunssilla HelsinkiMission kerhosalissa. Lisäksi perheet kutsuttiin nauttimaan joulun alla perhebrunssia kokoushotelli Rantapuistoon.

Vertaistoiminnan vaikutukset

Pienperheyhdistyksen vertaistoiminnassa mukana olevien perheiden määrä on kasvanut vuoden 2016 aikana ja osallistujat ovat sitoutuneet olemaan mukana toiminnassa. Perheet kokevat, että toimintaan osallistuminen on vahvistanut heidän sosiaalisia verkostojaan, antanut toivoa omaan elämäntilanteeseen ja auttanut uusien harrastuksien löytämiseen. Palautteiden mukaan vertaistuki hälvensi yksin olemisen ja omasta elämäntilanteesta koetun häpeän tunteita.

Osallistujat ovat kokeneet saaneensa tukea ja vahvuutta vanhemmuuteensa sekä myönteistä huomiota lapsilleen. Toiminnan on koettu antavan tukea arjessa jaksamiseen ja omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Moni on saanut toiminnan kautta kokemuksia siitä, että on mahdollista vaikuttaa omaan elämäntilanteeseen, lähiyhteisöön ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Retket ja leirit ovat olleet monelle tärkeä askel; ajan viettäminen yhdessä pidempiä aikoja osoittaa, miten tärkeää on nähdä muiden perheiden toimintaa sekä nähdä oma lapsi tai nuori muiden seurassa, mikä auttaa luottamaan hänen kykynsä pärjätä.

Pienperheyhdistyksen vertaisohjattu toiminta on lisääntynyt ja löytänyt aktiiviset osallistujansa. Vertaisohjaajia on ollut mukana sekä kahviloissa, tapahtumissa että ryhmien toiminnassa.

Vertaisohjaajien perehdytyspäivillä tehtiin konkreettisia suunnitelmia tulevan vuoden toiminnaksi. Viroon sekä Keurusselälle suuntautuneet lomat ovat olleet vertaisohjattuja. Kamalat äidit -vertaisryhmien ohjaajakoulutus toteutettiin yhteistyössä HNNKY:n kanssa.

Vapaaehtoistoiminta

Pienperheyhdistys järjestää ja kehittää erityisesti yhden vanhemman perheitä ja lapsia tukevaa vapaaehtois-, Mieskaveri- ja Mummilatoimintaa. Lisäksi yhdistyksen vapaaehtoiset toimivat vertaistoiminnan, retkien, leirien ja kurssien ohjaajina, erilaisten tapahtumien järjestäjinä ja talkoolaisina.

Mieskaveritoiminta ja Mummila tekevät yhteistyötä HelsinkiMission Pelastakaa sukupolvi -hankkeen, Espoon vapaaehtoisverkoston sekä muiden yhteistyökumppaneiden, verkostojen ja samankaltaista työtä tekevien tahojen kanssa.

Mieskaveritoiminta

Pienperheyhdistyksen Mieskaveritoiminta on vapaaehtoistoimintaa, jonka tehtävänä on tarjota turvallinen suhde aikuiseen mieheen lapsille, joilla ei ole yhteyttä omaan isään tai muihin aikuisiin miehiin.

Pienperheyhdistyksen Mieskaveritoiminta aloitettiin yksin lastaan kasvattavien äitien aloitteesta vuonna 1992. Mieskaverit on Pienperheyhdistyksen rekisteröimä tavaramerkki. Vuonna 2017 Mieskaveritoiminta viettää 25-vuotisjuhlaa.

Pienperheyhdistyksen vapaaehtoisina mieskavereina toimii 141 miestä pääkaupunkiseudulla ja lähikunnissa. Yhdellä mieskaverilla voi olla useita pikkukavereita eri perheistä. Samassa perheessä voi olla vain yksi mieskaveri.

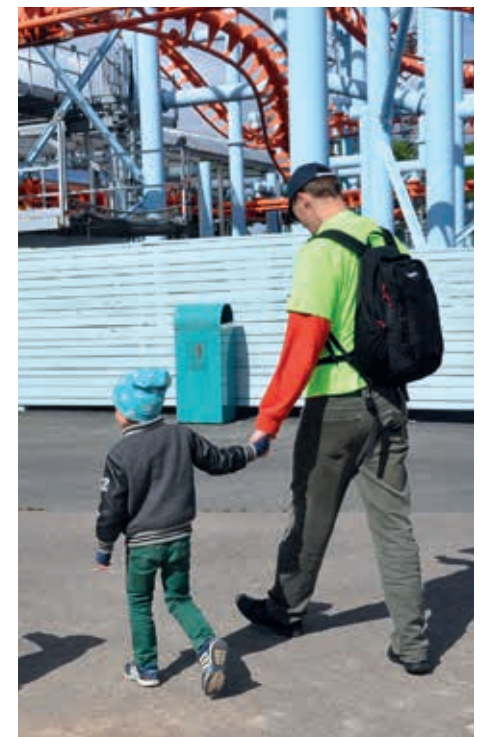
Mieskaveritoimintaa koordinoi pääkaupunkiseudulla yksi ohjaaja, joka vastaa vapaaehtoisten ja äitien koulutuksesta, mieskavereiden ja lasten tapahtumien ja retkien koordinoinnista sekä yhteydenpidosta mieskavereihin, pikkukavereiden perheisiin, yhteistyökumppaneihin ja tiedotusvälineisiin. Lisäksi hän tarjoaa tietoa, täydennyskoulutusta ja tukea vapaaehtoisille.

Sosiaalisten verkostojen laajentuminen

Vapaaehtoistoiminta 2016

Pienperheyhdistyksessä toimi yhteensä **263** (242) vapaaehtoista, joiden työpanos oli yhteensä **2 685,5** (2 387) työpäivää. (suluissa vuoden 2015 luvut)

Toiminta

Vuoden 2016 aikana järjestettiin neljä kurssia uusille mieskavereille: kolme kevätkaudella ja yksi syksyllä. Tavoitteena oli saada mukaan 15 uutta vapaaehtoista. Tavoite ylittyi; vuoden aikana koulutettiin yhteensä 23 miestä, joista 17 lähti mukaan toimintaan heti. Vuoden aikana 17 lasta sai mieskaverin.

Mieskaveria lapselleen hakevat äidit perehdytetään myös toimintaan. Äitien ryhmätapaamisia järjestettiin vuonna 2016 kuusi. Niissä perehdytettiin yhteensä 28 äitiä toiminnan periaatteisiin ja käytäntöihin. Hakemuksia mieskaverin saamiseksi tuli yhteensä 21. Odotusaika mieskaverin saamiseksi vaihteli muutamasta päivästä reiluun vuoteen.

Vuoden 2016 aikana mieskavereille järjestettiin viisi työnohjauksellista vertaistapaamista. Kevään tilaisuuteen osallistui helmikuussa 10, huhtikuussa 7, toukokuussa 12, elokuussa 4 ja lokakuussa 4 miestä. Tapaamiset järjestet-

tiin vuokrasaunatiloissa. Mieskavereilla oli myös mahdollisuus yksilötukeen ja -ohjaukseen, jota monet hyödynsivät vuoden aikana. Espoon Järjestöjen yhteistyö ry:n kanssa järjestettyyn Rethink-keskustelutilaisuuteen osallistui yhteensä 10 henkilöä.

Mieskavereiden ja lasten yhteisiä retkiä järjestettiin vuonna 2016 kaksi. Nämä olivat Mieskaveripäivien yhteydessä järjestetty retki Nokialle ja kalastusretki Vanhankaupunginlahdelle yhteistyössä *Vihreä Veräjä* -hankkeen kanssa. Lisäksi yhdessä miesten, lasten ja äitien kanssa kokoonnuttiin jouluglögeille 9.12. Sörnäisissä.

Jokerien tarjoamien vapaalippujen ansiosta kaikki halukkaat kaverukset pääsivät katsomaan KHL-liigan jääkiekko-otteluita.

Mieskaverina toimimisen lisäksi mieskaverit toimivat aktiivisesti kokemusasiantuntijoina uusille kurssilaisille sekä olivat mukana esittelemässä toimintaa medialle lehti- ja televisiojuu-

Tiedotus ja yhteistyö

Sosiaalisen median näkyvyyttä vahvistettiin entisestään ja se oli samalla myös pääasiallinen markkinointikanava.

Keskeisimpinä kumppaneina vuonna 2016 oli VANUPA-verkosto. VANUPA-yhteistyöverkostoon kuuluvat Pienperheyhdistyksen mieskaveritoiminnan lisäksi Helsingin kaupungin sosiaaliviraston tukihenkilötoiminta, Tyttöjen Talo, HelsinkiMissio, Helsingin seurakuntayhtymän Erityisnuorisotyön keskus Snellu. Verkoston tavoitteena on vapaaehtoistoiminnasta vastaavien työntekijöiden ja eri järjestöissä toimivien vapaaehtoisten vertaistuki,

sekä vapaaehtoisten jatkokoulutus. VANUPA-verkoston järjestämiä koulutuksia tarjottiin mieskavereille vuoden aikana kaksi. Lisäksi tehtiin yhteistyötä Espoon Järjestöjen yhteistyö ry:n kanssa.

Muita yhteistyökumppaneita olivat lisäksi Turun, Kuopion ja Oulun mieskaveritoimintaa järjestävät Moni-palvelukeskus Tsemppi ry, Kuopion Ensikotiyhdistys ry ja Oulun ensi- ja turvakoti ry ja Lahden Ensi- ja turvakoti ry.

Toiminnan vaikutukset

Mieskaveria hakevat perheet ovat eroperheitä, mutta mukana on lisäksi leskiä, yksin adoptoineita äitejä ja luovutetuista sukusoluista alkunsa saaneita lapsia. Mukana on myös muutamia muita lasten huoltajia, yleensä isoäitejä.

Syksyllä 2016 kerätyn palautteen perusteella toimintaan ja mieskavereihin ollaan tyytyväisiä. Lähetimme sähköpostitse mieskavereille ja äideille kyselyn Mieskaveritoiminnasta ja sen vaikuttavuudesta. Kyselyyn vastasi 49 mieskaveria eli noin puolet pääkaupunkiseudun mieskavereista. Äideiltä saatiin kyselyyn 29 vastausta. Seuraavassa on pääkaupunkiseudun tuloksia kyselystä.

Suurin osa mieskavereista tapaa lasta 2–3 kertaa kuukaudessa (40 %). Tämä on myös suositus, joka tuodaan esiin koulutuksessa.

Mieskavereille tärkeintä toiminnassa oli ilo lapsen kanssa jaettavasta ajasta (76,9 %) ja mahdollisuus olla avuksi (69,2 %).

Pikkukaverille tärkeimmiksi asioiksi kaveruussuhteessa mieskaverit näkivät tärkeän ihmissuhteen mahdollistamisen (64,1 %), miehen mallin antamisen (53,8 %) ja kaverin saamisen (53,8 %).

Mieskaveritoiminta on vaikuttavaa. Mieskaveri–pikkukaveri-suhteiden lisäksi syntyy myös muita ihmissuhteita, kun mieskaverit tutustuvat toisiinsa ja

pikkukavereiden perheisiin. Pikkukaveritkin saavat uusia kavereita toisista pikkukavereista.

Äitien vastauksissa korostui tyytyväisyys mieskaverihaun prosessiin ja mieskaverisuhteen toimivuuteen.

Äitien infoissa saatu tieto perheen tilanteesta ja lapsesta täydentää varsinaista hakemusta hyvin ja näin prosessi antaa hyvät valmiudet löytää sopiva pikkukaveri kullekin mieskaverille.

Kaveruussuhteet muodostuvat helposti läheisiksi ja merkityksellisiksi. Äidit arvostavat toimintaa. Usein hakemuksia tulee perheistä, jotka ovat kuulleet toiminnasta tuttavaperheen kautta.

On tärkeää, että Mieskaveritoiminnan ohjaaja pääsee tutustumaan miehiin kurssin aikana niin ryhmässä kuin henkilökohtaisessa haastattelussa. Haasteellisissa tilanteissa Mieskaveritoiminnan ohjaaja antaa keskustelua. Tätä käyttivät vuoden aikana hyväkseen niin äidit kuin mieskaverit, ja siitä saatiin kiitettävää palautetta. Myös vertaistuelliset saunaillat ja täydennyskoulutukset koettiin tarpeellisiksi.

Sekä mieskaverikoulutuksessa että äitien infoissa kerrotaan osallistujille myös mahdollisuudesta tulla mukaan Pienperheyhdistyksen muuhun toimintaan.

Pääkaupunkiseudun Mieskaveritoiminnassa vuonna 2016

oli mukana 141 (125) vapaaehtoista miestä, 129 (129) lasta ja 123 (116) perhettä.

Mieskavereiden ja lasten yhteisille retkille ja tapahtumiin osallistui yhteensä 101 (82) lasta ja 138 (123) aikuista.

Vapaaehtoiset mieskaverit antoivat vuoden aikana aikaansa pikkukavereille yhteensä 12 690 (11 250) tuntia.

(suluissa vuoden 2015 luvut)

Mummila

Pienperheyhdistyksen Mummila on kolmen sukupolven kohtaamispaikka, joka tarjoaa toimintaa lapsille, lapsiperheille ja isovanhemmille. Mummilassa koulutetaan vapaaehtoisia mummeja ja vaareja sekä järjestetään mielekkäitä ja monipuolisia vapaaehtoistoiminnan muotoja. Ensisijaisesti haetaan isovanhempia kummi-isovanhemmiksi, mutta tarjolla on myös muita lyhytkestoisempia ja vähemmän sitoutumista vaativia vapaaehtoistoiminnan muotoja kuten perhekahvilamummina ja -vaarina toimiminen tai retkien ja tapahtumien ohjaaminen.

Kummi-isovanhemmat tarjoavat lapsiperheille käytännön apua lapsenhoitoon ja kasvatukseen sekä tuovat perheelle yhden tärkeän ihmissuhteen lisää. Monelle yksinhuoltajavanhemmalle kummi-isovanhempi on tärkeä henkinen tuki ja rinnalla kulkija.

Isovanhemmille toiminta tarjoaa mahdollisuuden tehdä mielekästä ja palkitsevaa vapaaehtoistyötä lasten hyväksi. Toiminta tuo sisältöä elämään ja tarjoaa mahdollisuuksia monenlaiseen toimintaan ja aktiiviseen ikäänymiseen. Kaikessa toiminnassa leikki, luovuus, ilo lapsuudesta, vanhemmuudesta ja isovanhemmudesta ovat tärkeitä toimintaa ohjaavia tekijöitä.

Mummilan toiminnasta vastaa yksi osa-aikainen ohjaaja ja joukko vapaaehtoisia ryhmien ohjaajia.

Mummilan toiminta

Vapaaehtoiset toimivat vuoden aikana monissa vapaaehtoistoiminnan tehtävissä: kummi-isovanhempina, perhekahvilan kahvilaisovanhempina, ryhmien ohjaajina ja tapahtumajärjestäjinä.

Vapaaehtoistoiminnan koulutus järjestettiin keväällä ja syksyllä. Kursseille osallistui yhteensä 10 isovanhempaa.

Isovanhemmille kummilapsineen järjestettiin vuoden aikana useita tapah-

efima

tumia. Yhdessä koetut elämykselliset satu- ja draamapajat, juhlat, retket sekä leirit tukevat ja syventävät lapsen ja isovanhemman suhdetta. Näissä tapahtumissa myös ohjaaja sai tärkeää tietoa lapsen ja isovanhemman suhteen toimivuudesta. Lähes kaikki Mummilan tapahtumat olivat avoimia kaikille yhdistyksen lapsiperheille. Mummilan tapahtumat kokoavat yhteen ison joukon kaiken ikäisiä ihmisiä.

Isovanhemmille järjestettiin vuoden aikana neljä työnohjauksellista tapaamista. Lisäksi isovanhemmilla oli mahdollisuus saada halutessaan yksilötyönohjausta. Kiitokseksi vapaaehtoistoiminnasta isovanhemmille järjestettiin kevätkahvit, teatteriretki Kansallisteatteriin, retki Umon konserttiin, hyvinvointipäivä ja glögi-ilta yhdessä mieskavereiden kanssa.

Lapsille ja isovanhemmille järjestettiin retki Annantalolle, jossa nähtiin virolaisen klovniksikon esityksen ”Piip ja Tuut piparkakkukeittiössä”. Kummilapsilla ja isovanhemmilla oli mahdollisuus osallistua myös useisiin Pienperheyhdistyksen perheille tarkoitettuihin tapahtumiin ja retkiin.

Mummit ja vaarit järjestivät aktiivisesti myös omaa toimintaa yhdessä lasten kanssa tai isovanhempien kesken. Vapaaehtoisten kulttuuriklubi järjesti kaksi retkeä: teatteriretken mummeille ja vaareille Kanneltaloon sekä teatteriretken lapsille ja isovanhemmille Kouvolan teatteriin. Lisäksi Mummilan seikkailijat -ryhmä järjesti perheiden

ulkoiluretken Uutelaan sekä Fallkullan eläintilalle. Mummilan pelikerho koontui pelaamaan kortti- ja lautapelejä kerran kuussa.

Mummilassa toimii aktiivisesti mummi- ja vaarien oma teatteriryhmä Teatteri Tuulahdus, joka valmistaa pieniä koko perheen esityksiä sekä järjestää tapahtumia ja juhlia Mummilassa. Vuoden aikana Teatteri Tuulahdus oli järjestämässä seuraavia Mummilan perhetapahtumia: improvisaatioleikkien iltapäivä ”Puhuu kuin Ruuneperi”, Kansansatupäivä, Virpomisviitsapaja, Vappujuhla, Kekrijuhla, Aleksis Kiven päivän satuhetki, Lapsen oikeuksien päivä, Tonttukoulu ja Puurojuhla.

Lisäksi Teatteri Tuulahdus järjesti pienen koulu- ja päiväkotikiertueen esiintyen kansansatukimarallaan yhteensä kymmenelle eri luokalle tai päiväkotiryhmälle. Tämän lisäksi ryhmä kävi esiintymässä Alppilan seurakunnan Päiväkansa-ryhmälle sekä HelsinkiMission vapaaehtoisten juhlassa.

Teatteri Tuulahduksen toiminta paljastiin vuonna 2016. Perustelut olivat seuraavat: ”Ensi- ja turvakotien liitto ry on myöntänyt Pienperheyhdistys ry:n Teatteri Tuulahdukselle Vuoden vapaaehtoisteko 2016-palkinnon tunnustuksena aktiivisesta toimimisesta ylisukupolvisen toiminnan edistäjänä ja lapsille ilon tuojana.” Yhteensä Teatteri Tuulahdus esiintyi vuoden aikana noin 1200 katsolle.

Tiedotus ja yhteistyö

Vapaaehtoiset isovanhemmat ovat aktiivisesti osallistuneet Mummila-toiminnasta tiedottamiseen ja uusien vapaaehtoisten rekrytointiin. Vuonna 2016 Mummila kävi kertomassa toiminnastaan Alppilan seurakunnan Päiväkansa-ryhmälle sekä HelsinkiMission vapaaehtoisille. Vapaaehtoiset tiedottivat Mummila-toiminnasta myös

omissa harrastusryhmissään, eläkeläisjärjestöissä ja ystäväpiirissään.

Mummilassa järjestettiin myös Mummila-info kaikille toiminnasta kiinnostuneille ja tästä tiedotettiin laajasti. Toiminnasta tiedotettiin myös Pienperheyhdistyksen kotisivuilla sekä Facebookissa. Koulutuksista ilmoitettiin Kirkko- ja kaupunki -lehdessä.

Mummila teki vuonna 2016 yhteistyötä HelsinkiMission, Diakin, Helsingin kaupungin ja Espoon vapaaehtoisverkoston kanssa.

Toiminnan vaikutukset

Perheiltä saaman palautteen mukaan kummi-isovanhempitoiminta on lisännyt perheiden hyvinvointia. Lapsi on saanut isovanhemmasta yhden tärkeän aikuiskontaktin lisää elämäänsä. Myös monet vanhemmat ovat saaneet isovanhemmasta tukea ja ystävän itselleen.

Isovanhemmat kokevat toiminnan merkitykselliseksi. He ovat saaneet toiminnasta sisältöä elämäänsä sekä perheestä ja muista isovanhemmista tärkeän sosiaalisen verkoston.

Mummilan tapahtumat ovat saaneet paljon hyvää palautetta. Niistä pääsevät iloitsemaan nekin perheet, joilla ei ole omaa kummi-isovanhempaa. Kolmen polven välinen vuorovaikutus nähdään tärkeänä. Useille yhdistyksen perheille

yhdessä isovanhempien kanssa vietyt tapahtumat ja juhlat ovat tärkeitä, koska omaa sukua ei ole ja tällaiset perinteet puuttuvat.

Mummilan tapahtumat ovat kasvattaneet kovasti suosiotaan. Tähän on vaikuttanut se, että Mummilan tilat ovat siirtyneet Itä-Helsingistä Sörnäisiin, jossa tapahtumia varten on käytössä isompia tiloja ja jonne perheiden on helpompi kulkea. Tapahtumista on myös tiedotettu aiempaa laajemmin.

Mummilan isovanhemmat ovat sitoutuneita toimintaan ja monet aktiivisimmista ovat olleet mukana jo vuosia, jotkut toiminnan alusta alkaen. Useat isovanhemmat ovat ottaneet uuden kummilapsen ensimmäisen kasvettua jo kouluikänsä. Vapaaehtoisista ja heidän jaksamisestaan huolehtiminen on koettu tärkeäksi ja toimintaan sitouttavaksi.

Monien vapaaehtoisten mielestä tärkeintä toiminnassa ovat yhteiset tapahtumat, tapaamiset ja vertaisryhmät, joissa niin isovanhemmat kuin lapsetkin tutustuvat toisiinsa. Yhdessä tekeminen ja tapaamiset luovat mehenkeä ja sitouttavat niin perheitä kuin isovanhempia Mummila-toimintaan.

Eroauttaminen

Lapsen oikeus molempiin vanhempiin

Kolmasosa kaikista lapsista elää yhden vanhemman luotsaamassa perheessä jossain elämänsä vaiheessa. Yhden vanhemman perheiden lapsista valtaosa on eroperheiden lapsia. Vanhempien ero on iso asia, joka koskettaa jokaista perheenjäsentä sekä sisältää aina riskejä ja tuen tarvetta. Pienperheyhdistys ry:n eroauttamisen vertaisryhmissä ja Tapaamispaikan toiminnassa tavoitteena on minimoida lasten menetykset vanhempien erotessa. Tavoitteena on, ettei lapsi joudu ottamaan kantaa vanhempien välisiin ristiriitoihin. Lapsella on oikeus olla lapsi.

Lasten ryhmät

Edellisellä toimikaudella perheiltä saadun palautteen ja toiveiden mukaisesti toimikaudella tarjottiin lasten vertaisryhmiä alle kouluikäisille sekä alakouluikäisille lapsille. Varhaiskasvatussikäisten (4–6-v) Tilli Toukka -ryhmä on tarkoitettu lapsille, joiden vanhemmat ovat eronneet tai eroamassa. Alakouluikäisten Taikuri-ryhmä on tarkoitettu vanhempiensa eron kokeneille 7–12-vuotiaille lapsille.

Ryhmiin ei kuitenkaan ilmoittautunut osallistujia ja saadun palautteen mukaan suurimpana syynä oli vaikeus sitoutua säännölliseen, viikoittaiseen toimintaan. Perheissä, joissa arki pyörii yhden aikuisen voimin, on vanhemman vaikea sitoutua kymmeneen käyntikerään etenkin silloin, kun perheessä on useampia lapsia. Varsinkin pienempien lasten kohdalla ryhmän kokoontumispaikan tulisi myös sijaita mahdollisimman lähellä lasten kotia.

Lasten vertaisryhmätoiminta koettiin edelleen kuitenkin tärkeäksi. Tarvetta lasten vertaisryhmille on, koska lapset tarvitsevat myös oman ajan ja paikan, missä he saavat käsitellä vanhempiensa eroa ikätasonsa mukaisesti.

Mummilan tavoitteet

Tavoitteena on rikastuttaa niin isovanhempien kuin niiden lapsiperheiden elämää, joilla ei ole kontaktia omiin isovanhempiin.

- Lisätä sukupolvien välistä kanssakäymistä.
- Vähentää ennakkoluuloja.
- Käydä keskustelua ja etsiä käytäntöjä, miten sukupolvet voisivat toimia yhdessä ja auttaa toisiaan.
- Tuoda esille kolmen polven vuorovaikutuksen merkityksellisyyttä.
- Lisätä osallisuutta.
- Tarjota mahdollisuus vaikuttaa ja tehdä epäkohtia näkyviksi.

Erotarinoita lapsilta – lasten tarinateatterileirit

Tarinateatterissa luodaan ohjaajan avustuksella näyttämölle lasten kertomia; hetkiä, tunteita ja tarinoita. Käytössä on erilaisia tekniikoita, joiden avulla improvisaatio tapahtuu. Pienperheyhdistyksen Erotarinoita lapsilta -leireillä on omat ryhmät alle kouluikäisille, koululaisille ja teini-ikäisille. Vanhemmille on järjestetty omaa toimintaa lasten toimintaryhmien ajaksi. Viikonlopun työskentelyn päätteeksi lapset saavat esittää ja kertoa itse valitsemallaan tavalla vanhemmilleen, mitä leirillä tehtiin.

Leirimuotoinen työskentely mahdollistaa leirin ohjaajalle sekä lapsen että lapsen vanhemman kohtaamisen ja tukee vuorovaikutuksen syntymistä myös leiriläisten välillä. Perheille on helpompaa saada viikonlopun mittaiselle leirille, kuin yrittää järjestää arjen kiireen keskellä kuljetusta lapselle viikoittain kokoontuvaan ryhmään.

Erotarinoita lapsilta -leirit tarjoavat lapselle mahdollisuuden tulla kuulluksi ja käsitellä eroon liittyviä tunteita ja tilanteita teatterin ja muiden luovien menetelmien avulla. Näin lapsen kokemat tunteet saavat näkyvän muodon, epävarmuus vähenee ja itsetuntemus lisääntyy. Leirien avulla vahvistetaan sekä lapsen että vanhemman luottamusta omiin selviämismahdollisuuksiin.

Pienperheyhdistys järjesti koeluontoisesti yhden leirin toukokuussa 2016, ja koska perheiltä saatu palaute oli kannustavaa, vielä toisen leirin syyskuussa. Nämä molemmat leirit tulivat heti täyteen ja lisäksi jonoon jäi useita perheitä. Joulukuussa järjestettiin kolmas leiri.

Kokemukset leireistä ovat olleet hyviä ja osallistujien palaute positiivista ja rohkaisevaa. Myös yhteistyökumppanimme ovat olleet leireistä kiinnostuneita ja muun muassa Helsingin kaupungin ennaltaehkäisevä perhetyö on mainostanut leiriä omille tukea

tarvitseville perheilleen. Erotarinoita lapsilta -leirit toimintaa jatketaan tulevalta toimikaudella.

Aikuisten ryhmät

Miltä se lapsista näyttää? – erotarinoita aikuisille

Ero koskettaa meistä jokaista, joko työn, oman erokokemuksen tai tuttavien erotarinan kautta. Eroista puhutaan yleensä aikuisten kokemuksien kautta. Vuosittain yli 30 000 lasta kokee vanhempiensa eron.

Millaisena erilaiset erotarinat palautuvat, kun ne annetaan tarinateatterin improvisoitaviksi? Tarinateatteri on spontaaniin improvisaatioon perustuva yhteisöteatterimuoto, jossa näyttelijät ja muusikko tekevät katsojien tarinat esitykseksi erityisillä tarinateatteritekniikoilla. Tarinateatteri tarjoaa mahdollisuuden yhteisölliseen keskusteluun tarinoiden kuulemisen ja näkemisen avulla. Tarinoiden kuuleminen ja näkeminen näyttämöllä kunnioittaa samalla yhteisön jäsenten yksilöllisyyttä: kertoja kertoo oman yksilöllisen kokemuksensa, jonka näyttelijät luovat näyttämölle.

Keväällä 2016 järjestettiin kaksi aikuisille tarkoitettua Erotarinateatteriesitystä Kinaporin palvelukeskuksessa. Tavoitteena oli antaa aikuisille mahdollisuus nähdä ja kokea miltä vanhempien ero voisi näyttää lasten näkökulmasta

katsottuna. Lastenhoito mahdollisti myös yksinhuoltajavanhempien osallistumisen eroteatteriin.

Vanhemman neuvo

Vanhemman neuvo® -vertaistukiryhmä on kahdeksan kertaa kokoontuva ammattilaisten ohjaama vertaistukiryhmä eronneille ja eropäätöksen tehneille vanhemmille. Se on kasvuryhmä, jonka työskentelyssä keskitytään oman ja yhteisen vanhemmuuden jatkumisen turvaamiseen eron jälkeen. Ryhmään valitaan 6–8 vanhempaa alkuhaastattelun perusteella. Puolisot tai entiset puolisot eivät voi osallistua samaan ryhmään.

Vanhemman neuvossa jaetaan ajatuksia eron jälkeisestä vanhemmuudesta ja tarkastellaan asioita sekä lapsen että vanhemman näkökulmasta. Vertaistukiryhmässä etsitään uusia, itselle sopivia toimintatapoja erovanhemmuuden kysymyksiin sekä pyritään kehittämään vanhempien keskinäistä vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa.

Keväällä järjestetty Vanhemman neuvoryhmä ohjattiin yhteistyössä Ensi- ja turvakotien liiton Neuvokeskuksen työntekijän kanssa.

Vaikuttavuuden arviointi

Keväällä järjestetyn Vanhemman neuvoryhmän palautteen mukaan osallistujat kokivat saaneensa vahvistusta vanhemmuuteensa. He tulivat tietoisemmiksi oman toiminnan, ajatusten ja puheiden vaikutuksesta toiseen vanhempaan sekä lapseen.

Vanhemmuus koettiin asiana, joka yhdisti vanhempia, vaikkei ehkä mikään muu enää yhdistänyt. Molempien vanhempien nähtiin olevan lapselle tärkeitä. Lapsen kannalta merkittävää on myös se, että vanhemmat pystyvät olemaan tekemissä toistensa kanssa eikä lapsen kuullen puhuta negatiivisia asioita toisesta vanhemmasta. Vanhemmat kertoivat, että oli helpottavaa puhua omista tunnoistaan vapaasti muiden eron kokeneiden kanssa.

Tapaamispaikkatoiminta

Tapaamispaikkatoiminta on ammatillisesti ohjattu palvelu, joka mahdollistaa lapsen ja hänestä erossa asuvan vanhemman turvallisen tapaamisen silloin, kun tapaamisten järjestäminen ei muutoin ole mahdollista. Tapaamispaikassa voidaan järjestää valvottuja tai tuettuja tapaamisia sekä valvottuja vaihtoja.

Valvotussa tapaamisessa tapaamista seurataan jatkuvasti. Työntekijä on samassa huoneessa tai näkö- ja kuuloetäisyydellä tapaajaan ja lapseen. Valvottu tapaaminen voi olla kestoltaan enintään kaksi tuntia.

Tuetussa tapaamisessa työntekijä on tarvittaessa saatavilla. Työntekijä huolehtii tapaamisen alkamisesta ja loppumisesta sekä osallistuu tapaamiseen tarvittaessa.

Valvotun vaihdon tavoitteena on varmistaa, että lapsi voi siirtyä toisen vanhemman luokse turvallisesti. Vaihto toteutetaan tapaamissopimuksen mukaisesti. Työntekijä rauhoittaa vaihtotilanteen niin, että lapsi ei joudu vanhempien ristiriitojen keskelle.

Tapaamispaikkatoiminta on ollut pääosin Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamaa 31.3.2015 asti. Vuonna 2015 huhtikuussa voimaan tullut sosiaalihuoltolaki muutti tilannetta siten, että laissa määriteltiin tapaamispaikkatoiminta julkiseksi palveluksi ja kunnat veloitettiin järjestämään tapaamispaikkapalvelua. 1.4.2015 lähtien on Pienperheyhdistyksen tapaamispaikan kustannuksista vastannut Helsingin kaupunki.

Syksyllä 2015 Helsingin kaupunki järjesti kilpailutuksen tapaamispaikkapalvelusta. Pienperheyhdistys ei osallistunut kilpailutukseen, koska yhdistyksen perustehtävä ei ole julkisten palvelujen tuottaminen. Yhdistyksen hallitus päätyi tapaamispaikkatoiminnan lopettamiseen ja viimeinen tapaamispaikan aukiolopäivä oli 30.4.2016. Pienperheyhdistyksen tapaamispaikka ehti olla

toiminnassa 32 vuotta. Toukokuun 2016 aikana tapaamispaikan vastaava ohjaaja hoiti arkistointiin ja asiakkuuksien lopettamiseen liittyviä tehtäviä.

Vuonna 2016 tammi–huhtikuussa järjestettiin yhteensä 254 tapaamista, joista 105 oli valvottuja tapaamisia, 86 tuettuja tapaamisia ja 63 valvottuja vaihtoja. Valvottuja tapaamisia peruuntui 34, tuettuja tapaamisia peruuntui 16 ja valvottuja vaihtoja peruuntui 7. Tapaamispaikassa järjestettiin tapaamisia 41 asiakasperheelle, 46 lapselle. Perheistä 20 oli käräjäoikeuden määräys tai vahvistama sopimus tapaamisista, yhdellä perheellä oli hovioikeuden päätös tapaamisten järjestämisestä, lastenvalvojan vahvistama sopimus oli 10 perheellä, sijaishuollon läheteellä asiakkuudessa oli 8 perhettä ja lastensuojelun läheteellä 2.

Syinä tapaamispaikan käyttämiseen olivat mm. vanhempien riitaiset välit, päihde- ja/tai mielenterveysongelmat,

tapaamis- ja/tai huoltoriidat, huoli lapsen turvallisuudesta tai kaappausuhka.

Tapaamispaikassa työskenteli vastaava ohjaaja kuukausipalkkaisena sekä viisi tapaamisohjaajaa tuntityöntekijöinä. Tapaamisohjaajat valvoivat tapaamisia pareittain huolehtien tapaamisten sujumisesta turvallisesti ja lapsen edun mukaisesti.

Tapaamisohjaajille järjestettiin työn tueksi työnohjauksellisia tapaamisia kolme kertaa. Näissä tapaamisissa käsiteltiin akuutteja asiakastilanteita huomioiden erityisesti lapsen näkökulma, sovittiin yhteisiä toimintatapoja ja käytäntöjä sekä valmistauduttiin tapaamispaikkatoiminnan päättämiseen.

Etelä-Suomen tapaamispaikkojen työntekijät tapasivat toisiaan verkostopalaverissa keväällä 2016 Hyvinkäällä Seudullisessa perheoikeudellisessa yksikössä. Verkostotapaamisessa suunniteltiin tapaamispaikkojen yhteistyötä ja kehitettiin työkäytäntöjä.

Tapaamispaikan tavoitteet

Tukea lapsen ja etävanhemman suhteen syntymistä ja kehittymistä niin, että se edistää lapsen kasvua ja kehitystä sekä tukea molempien vanhempien vanhemmuutta siten, että lapsen etu toteutuu.

- Tukea lapsen turvallisuuden tunnetta tapaamisissa.
- Suojata lasta vanhempien välisiltä ristiriidoilta.
- Kuulla lasta ja tuoda esiin lapsen näkökulma.

Toiminnan vaikutukset

Tapaamisia järjestettiin vaikeissa tilanteissa oleville perheille. Monien tapaamispaikan asiakasperheiden tilanne oli tulehtunut tai jopa kriisiytynyt. Ristiriitatilanteet sekä kulttuurierot vanhempien välillä aiheuttavat usein sen, että vanhemmilla on vaikeuksia erottaa lapsen etua toista vanhempaa kohtaan tuntemansa epäluottamuksen vuoksi. Vanhemmat tarvitsevat usein ulkopuolista apua tapaamisten toteuttamiseen ja lasten turvallisuudentunteen tukemiseen.

Tapaamispaikkatoiminta on mahdollistanut lasten ja vanhempien välisten tapaamisten järjestymisen sellaisissa

tilanteissa, joissa tapaamisten toteuttaminen olisi muuten ollut hyvin epävarmaa. Joissain asiakasperheissä lapsen kotitilanne aiheutti huolta ja tarvittaessa lastensuojelun kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä.

Palveluohjauksen merkitys ja tarve on kasvanut. Vanhemmille ja lapsille on järjestetty välikeskusteluja. Välikeskusteluista saatiin myös paljon arvokasta asiakaspalautetta ja tietoa lasten turvallisuudentunteen tukemisesta tapaamisissa. Tapaamisjärjestelyjä räätälöitiin lasten ja perheiden tarpeiden mukaan. Tapaamisjärjestelyjä suunniteltiin yhdessä sekä lastensuojelun että lastenpsykiatrian kanssa.

Tenavatupatoiminta

Tenavatupatoiminta antaa vanhemmalle mahdollisuuden osallistua Pienperheyhdistyksen järjestämiin aikuisten ryhmiin sekä vaikuttamis- ja yhdistystoimintaan. Erityisen tärkeä Tenavatupa on niille perheille, joilta puuttuvat sosiaaliset tukiverkostot.

Toiminnan aikainen Tenavatupa

Toimikauden aikana panostettiin erityisesti toiminnan aikaan lasten hoitoa järjestettiin tarvittaessa kaiken yhdistyksen toiminnan yhteydessä, kaikissa yhdistyksen toimipisteissä sekä yhteistyökumppaneiden kanssa toteutetun toiminnan yhteydessä.

Toiminnan aikaisen lastenhoidon järjestäminen on ehdoton edellytys yhden vanhemman perheiden vanhempien osallistumiselle. Maksuton lastenhoito luo edellytykset myös pie-

Tavoitteena vanhemman jaksaminen ja osallisuus

nituloisten perheiden osallistumiseen toimintaan.

Toiminnassa toisiinsa tutustuneille perheille tarkoitettu, vastavuoroisuuteen perustuva yöhoitorinki ei yrityksistä huolimatta käynnistynyt toimikaudella. Yksi isoin syy siihen oli kaikille sopivan ja hyvien kulkuyhteyksien päässä olevan hoitopaikan puuttuminen.

Tenavatupatoiminta 2016

Toiminnanaikaista lastenhoitoa järjestettiin **172 (211)** kertaa ja käyntikertoja oli **946 (1025)**.

(suluissa vuoden 2015 luvut)

Perhepaikka Punahilkka

Perhepaikka Punahilkka on lapsiperheille tarkoitettu kohtaamispaikka Helsingin Jakomäessä. Punahilkassa järjestetään perhekahviloita niin yhden vanhemman perheille kuin kaikille lapsiperheille. Ohjelmaan kuuluu myös tapahtumia ja retkiä. Lisäksi Punahilkassa kokoontui vertaisohjaajien ohjaamia ryhmiä.

Punahilkan toiminnassa näkyy laajalti eri kulttuurit ja taustat sekä kävijöiden erilaiset elämäntilanteet. Vertaistoiminnan ohjaaja antaa tarvittaessa varhaisista tukea; tukee perheitä kasvatukseen ja perhetilanteisiin liittyvissä kysymyksissä.

Punahilkassa oli keväällä ja syksyllä kaksi toiminnan ohjaajaa, joista toinen oli mukana kokoaikaisena ja toinen kahtena päivänä viikossa. Monet toiminnot ohjattiin vertaisohjaajien voimin.

Perhekerho

Perhekerho kokoontui Punahilkassa tiistaisin klo 10–13, ja se oli tarkoitettu kaikille lapsiperheille. Perhekerhon tavoitteena on tukea ja vahvistaa

lasten ja vanhempien keskinäistä vuorovaikutusta sekä innostaa perheitä yhdessä tekemiseen. Keväällä Perhekerhossa askarreltiin, pelattiin yhdessä, leivottiin ja tehtiin ruokaa. Perhekerhossa käytiin Punahilkan ohjaajan kanssa myös henkilökohtaisia keskusteluja perheiden elämäntilanteista ja haasteista.

Syksyllä perhekerho muutettiin Punahilkan kävijöiden toiveiden mukaan retkikerhoksi, jossa tehtiin retkiä lähialueille. Kysynnästä huolimatta, retket eivät saaneet suurta suosiota. Monille jäsenille ajankohta oli väärä. Osallistuminen retkikerhoon oli vähäistä, vaikka retkiä markkinoitiin myös laajemmin.

Avoin perhekahvila

Avoin perhekahvila kokoontui Punahilkassa keskiviikkoisin klo 10–13. Se on tarkoitettu kaikille lapsiperheille. Kuluneen kauden aikana perhekahvilassa kävi yhä enemmän uusia perheitä. Perhekahvilan kävijöissä on laaja kirjo eri kulttuureihin ja kieliryhmiin kuuluvia perheitä.

Perhekahvila antaa perheille mahdollisuuden verkostojen luomiseen, ystävystymiseen muiden lapsiperheiden kanssa, tutustumiseen muista kulttuureista oleviin ihmisiin sekä keskusteluihin ohjaajan kanssa. Sekä aikuiset että lapset näkevät toisiaan myös perhekahvilan ulkopuolella. Punahilkassa on aktiivisesti luotu perheille mahdollisuuksia tutustua toisiinsa paremmin.

Yhden vanhemman perheiden kahvila

Yhden vanhemman perheiden iltakahvila toimi Punahilkassa torstaisin klo 16–19. Kahvilassa on mahdollisuus keskusteluun erityisesti yksinhuoltajuuteen liittyvissä kysymyksissä. Monet kävijät käyvät töissä tai opiskelemassa,

joten heillä ei ole mahdollisuuksia käydä kahviloissa päivällä.

Iltakahvilassa käy monia jo pitkään käyneitä perheitä. Kahvilan ovat löytäneet myös uudet kävijät, joita tulee Pienperheyhdistyksen muiden toimintojen kautta tai esim. neuvolan ohjauksena. Lisääntyvässä määrin iltakahvilassa käyvät myös muista kulttuureista lähtöisin olevat perheet.

Keskusteluapua, palveluohjausta ja neuvontaa

Punahilkassa pidetään tärkeänä huomioida kävijät jokaisella käyntikerralla. Jokaisen kävijän, aikuisen ja lapsen, kanssa keskustellaan säännöllisesti.

Punahilkassa keskusteltiin vuoden aikana perheiden erilaisista tilanteista. Hankaliksi koettiin huoltajuuskiistat, perheiden taloudellinen tilanne ja pärjääminen, eri kulttuuritaustaisten kohtelu, lasten koulunkäyntiin liittyvät kysymykset sekä vanhemman jaksaminen, tuen puute ja selviytyminen yksin lapsen kanssa. Myös vanhempien työllistymiseen, lähinnä keikkatöihin ja sen johdosta toimeentulotukeen ja työttömyyspäivärahoihin tulevat viivytykset aiheuttivat huolta. Perheiden tilanteisiin löydettiin ratkaisuja ja heitä ohjattiin erilaisten tukien ja palveluiden piiriin.

Tapahtumat ja retket

Punahilkan retkikerho järjesti lähialueretkiä Jakomäen hiekkakuopille, Suomenlinnaan, Fallkullan kotieläintalalle, Vanhankaupunginkoskelle, Kaisaniemen kasvitieteelliseen puutarhaan,

Perhepaikka Punahilkan tavoitteet

Tavoitteena sosiaalisten verkostojen laajentuminen.

- Tukea perheiden sosiaalista verkostoitumista.
- Tukea vanhemmuutta elämän eri tilanteissa siten, että lapsen etu toteutuu.
- Tukea vanhempien ja lasten välistä vuorovaikutusta ja innostaa perheitä yhdessä tekemiseen.

Luonnontieteelliseen museoon, Helsingin taidemuseo HAM:iin. Keväällä tehtiin retket *Kallio kukkii* -tapahtumaan ja Kivinokan siirtolapuutarha-alueelle.

Jakomäen koululla järjestettiin tempurata lapsille ja aikuisille. Syksyllä pidettiin sadonkorjuujuhla ja joulun alla kynttiläpolku leikkipuistossa. Paljon kävijöitä keräsivät vappujuhlat, joihin oli hankittu pomppulinna. Joulun alla järjestettiin piparkakkutalotalkoot, jossa perheet saivat rakentaa ja koristella itselleen piparkakkutalon. Joulun alla otettiin osaa Jakomäen nuorisotalon, kirjaston, leikkipuiston, palvelutalon ja seurakunnan yhdessä järjestämään *Joulumaa*-tapahtumaan.

Vapaaehtoisten ja vertaisohjaajien ohjaamat ryhmät

Punahilkassa kokoontui monia vertaisohjaajien ohjaamia ryhmiä: äitien ja lasten joogaryhmä, itämaisen tanssin ryhmä, leikkipuiston iltapäiväkerholaisen tanssiryhmä, askartelukerho äideille ja lapsille. Somalitaustaisten äitien ryhmässä oli mukana myös Punahilkkan työntekijä.

Yhteistyö

Jakomäessä tehtiin yhteistyötä kaikkien alueen toimijoiden kanssa. Punahilkkan ohjaaja osallistui *Jakistiimin* tapaamiseen, *Perhe on Pop* -toimijoiden palaveriin ja uuden Jakomäen sydän-

talon suunnittelu- ja käyttötarvepalaveriin. Uusi *Jakomäki-talo* valmistuu vuoden 2020 lopulla.

Jakomäessä on järjestetty kolmen vuoden ajan erilaisia projekteja yhteistyössä *Helsingin mallin* taidetoimijoiden kanssa. Kaupunginteatterin *Hilkat ja Hukat* -teatteriryhmien harjoitusten ajaksi on lapsille järjestetty Punahilkassa lastenhoito. Näin tuli mahdolliseksi myös yhden vanhemman perheiden osallistuminen teatteriprojektiin.

Helsingin taidemuseo HAM järjesti kolme yhteistä taiteeseen liittyvää retkeä yhteistyössä Punahilkkan perhekahviloiden kävijöiden kanssa.

Punahilkassa käyvät perheet osallistuvat *Kulttuuriyhdistys Lilan* organisoiman taideteoksen tekemiseen yhdessä Jakomäen alueen muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyö Lilan kanssa jatkuu vielä kaksi vuotta.

Koneen säätiö rahoitti *Poppp-projektin* Punahilkassa. *Polkuja osallistumiseen: Poliittisen performanssin perusoppimäärä* -projektissa testattiin toimintatutkimuksen, kansalaisjournalismin ja yhteisöteatterin menetelmiä yhdistävää mallia, jonka avulla poliittiseen osallistumattomuuteen ja sen syihin voitaisiin tarttua. Työryhmä, sosiologi Eeva Luhtakallio, yhteisöteatteriohjaaja Mari Kahri ja toimittaja Maria Musturanta, toteutti työpajan perhepaikka Punahilkkan toimintaan osallistuvien kanssa.

Työpaja koostui syksyn ajan viikoittaisista tapaamisista, joissa keskusteltiin ajankohtaisista yhteiskunnallisista kysymyksistä, jäsennettiin niiden vaikutuksia osallistujien omaan elämään ja tehtiin vierailuja jne. Tammikuussa 2016 pidettiin teatterileiri ja projektin puitteissa perustettiin draamaryhmä *Hilkat & Hukat*. Draamapaja työsti alkukevään ajan esitystä ”*Häivy täältä, rakastan sinua*”, joka esitettiin 6.3. Jakomäen nuorisotalolla. Työpajan osallistujat käsikirjoittivat näytelmän itse ja Mari Kahri ohjasi sen. Erityi-

sesti kuulluksi ja nähdyksi tulemisen teemat nousivat esiin. Muukalaisuus, siirtolaisuus ja oikeus unelmiin olivat esityksen kantavia teemoja. Osallistujia innostavan draamatyön lisäksi toteutettiin myös radio-ohjelma, joka esitettiin *Lähiradiossa* 11. ja 14.4.

Poppp-projektiin osallistuneet jatkoivat projektin jälkeen yhteiskunnallisen teatterin harrastustaan Kaupunginteatterin kanssa.

Toiminnan vaikutukset

Perhepaikka Punahilkkan toimintoja pidetään vanhempien ja lasten mielestä tarpeellisina. Vanhemmat kokivat saaneensa vertaistukea sekä tukea elämäntilanteisiinsa. Myös ystävystymistä muiden perheiden kanssa pidettiin merkittävänä.

Palautteen mukaan Punahilkassa käyneet pitivät tukien hakemiseen ja omien oikeuksien selvittämiseen saatua tukea merkittävänä. Vertaisohjaajat arvostivat tehtävään saatua tukea ja sitä, että heidän ideoitaan kuultiin ja toteutettiin. Eri kulttuuritaustaisille tärkeää oli se, että heitä kohdeltiin tasa-arvoisina.

Perhekahviloiden kävijämäärät tipuivat vuoden aikana jonkin verran, mikä johtui vanhempien työllistymisestä, opiskeluista ja muuttoliikkeestä. Osa kävijöistä muutti kokonaan pois pääkaupunkiseudulta ja osa Helsingin sisällä, kun Jakomäestä purettiin useampi kerrostalo. Jotkut kävijät kertoivat, etteivät jaksa käydä Punahilkassa niin paljon kuin haluaisivat. Voimattomuus ja jaksamattomuus lisääntyivät lapsiperheissä tämän vuoden aikana. Toimintaan tuli mukaan myös uusia kävijöitä, jotka ovat usein ensimmäisen lapsen kanssa kotona olevia vanhempia.

Projektit

Pikkukaveria ei jätetä -projekti 2012–2017

Monelta lapselta puuttuu elämästään aikuinen mies, joka olisi säännöllisesti läsnä. Päiväkodeissa ja alaluokilla lasten kanssa toimivat aikuiset ovat etupäässä naisia ja monen lapsen kontaktit aikuisiin miehiin ovat satunnaisia. Isän tai merkittävän aikuisen miehen puuttuminen aiheuttaa lapselle lisääntyneen syrjäytymisriskin.

Pienperheyhdistys on ylläpitänyt Mieskaveritoimintaa pääkaupunkiseudulla jo 25 vuotta. Valtakunnallisesti toiminnassa on mukana 240 mieskaveria. Pienperheyhdistys on laatinut toiminnalle laatukriteerit ja rekisteröinyt Mieskaverit@-tavaramerkin.

Pikkukaveria ei jätetä -projekti on osoittanut, että pääkaupunkiseudulla alkanut mieskaveritoiminnan toimintamalli on siirrettävissä muille paikkakunnille. Mieskaveritoiminta on juurtunut ja juurtumassa osaksi yhteistyötahojen vapaaehtoistoimintaa. Taustayhteisöjen sitoutuminen mieskaveritoimintaan on jatkuvuuden ja laadun varmistamisen kannalta tärkeää.

Pikkukaveria ei jätetä -projektin alkuosan 2012–2015 aikana esiin tuli tuen tarve sekä toiminnan turvallisuuden ja tasaisen laadun varmistamisen tarve eri paikkakunnilla. Projektin ensimmäisten vuosien aikana ilmeni paikkakuntakohtaisia eroja siinä, miten miehet ja perheet innostuivat lähtemään mukaan toimintaan. Projektille saatiin jatkorahoitus kahdeksi vuodeksi 2016–2017.

Jatkoprojektin päätavoitteena on Mieskaveritoiminnan jatkuvuuden turvaaminen kaikilla paikkakunnilla. Osatavoitteena on luoda laadun ja sitoutumisen arvioinnin malli sekä Mieskaveritoiminnan ”brändin” hiominen vieläkin helpommin toisille paikkakunnille siirrettäväksi malliksi.

Toiminta vuonna 2016

Vuoden aikana toteutettiin kaikissa mieskaveritoimintaa järjestävissä järjestöissä ns. kumppanuustapaamiset. Pikkukaveria ei jätetä -projektin projektipäällikkö, Pienperheyhdistyksen toiminnanjohtaja sekä *Emma ja Elias* -ohjelman päällikkö tapasivat kumppanijärjestön työntekijöitä, luottamushenkilöitä ja vapaaehtoisia. Keskusteluissa syvennettiin kumppaneiden tietämystä mieskaveritoiminnasta sekä etsittiin ratkaisuja paikkakuntakohtaisiin haasteisiin.

Mieskaveritoimintaa järjestävien järjestöjen toiminnanjohtajille tehtiin kysely toiminnan juurtumisesta ja Pienperheyhdistyksen tarjoamasta tuesta. Mieskavereille ja äideille tehtiin toista kertaa kysely toiminnasta ja toiminnan merkityksestä. Mieskaveriohjaajien kuukausittaisissa videokokouksissa kehitettiin ja arvioitiin toimintaa. Kumppanijärjestöissä on käyty tarpeen mukaan auttamassa ja perehdyttämässä toimintaan.

Mieskaveritoiminnan materiaalia ja ohjeita on uudistettu palautteen ja kokemusten pohjalta. Vuoden aikana kehitettiin toiminnan arviointia, luotiin kriteeristö arvioinnille ja selkeytettiin ohjeistusta viestinnästä ja ohjaajien tehtävistä. Mieskaverit.fi-kotisivut ja viestintästrategia uudistettiin.

Kuvajulkaisu mieskaveritoiminnasta julkaistiin helmikuussa ja sitä levitettiin laajasti messuilla sekä jaettiin kansanedustajille, kuntapäättäjäille ja yhteistyötahoille.

Emma ja Elias -ohjelman muiden hank-

keiden kanssa osallistuttiin vapaaehtoistyön hankkeiden esittelyyn Tampereella, Jyväskylässä ja Rovaniemellä. Mieskaveritoimintaa esiteltiin myös *Venemessuilla*, *Miestyön foorumissa*, Tampereella torikahveilla sekä *Miljoona linnunpönttöä* -kampanjassa.

Kesällä järjestettiin valtakunnalliset *mieskaveripäivät* Tampereella. Tapahtumaan osallistui yhteensä 70 henkilöä.

Toiminnan vaikutukset ja tulokset

Pikkukaveria ei jätetä -projektin tuloksena ovat kehittyvät ja yhä paremmin toimivat yhteistyöverkostot eri paikkakunnilla sekä yhtenäiset toimintatavat. Eri paikkakuntien mieskaveritoiminnan ohjaajat ovat sitoutuneet kuukausittaisiin videokokouksiin ja järjestöjen toiminnanjohtajat ovat sitoutuneet toiminnan ja työntekijän tukemiseen.

Paikkakuntakohtaiset erot mieskaveritoiminnan kouluttamisessa ja tukemisessä sekä toiminnasta tiedottamisessa ovat pienentyneet. Ohjaajat ovat tukeutuneet toisiinsa haastavissa tilanteissa. Tuloksena on syntynyt mieskaveri-lapsi-pareja Lahteen, Kuopioon, Ouluun, Turkuun, Vaasaan ja Uudellemaalle.

Vapaaehtoiset, äidit ja lapset ovat tustuneet toisiinsa, ystävystyneet sekä saaneet uutta sisältöä ja merkitystä elämäänsä. Monet äidit ovat myös aktivoituneet paikkakuntansa järjestötoimintaan mieskaveritoiminnan myötä.

Mieskaveritoiminta paikkakunnittain Kuopio

Vuonna 2016 Kuopiossa oli viisi kaverusparia, 5 perhettä, 5 lasta ja 5 miestä. Kaikki ovat olleet toiminnassa vuoden verran. Vuoden aikana toimin-

Pikkukaveria ei jätetä -projektin tavoitteet

Tavoitteena on sitoutuneet Mieskaveritoiminnan järjestäjät ja laadukas toiminta eri paikkakunnilla.

nasta kiinnostuneita miehiä oli 6 ja toiminnasta kiinnostuneita, ja kyselyjä lähettäneitä äitejä on ollut 7. Uutta mieskaverikurssia ei voitu järjestää, mutta uusia vapaaehtoisia koulutetaan seuraavana vuonna. Työnohjauksellisia vertaistapaamisia oli järjestetty kolme, joihin osallistui yhteensä seitsemän mieskaveria.

Mieskaveritoimintaa esiteltiin kuudessa tilaisuudessa vuoden 2016 aikana. Toiminnasta kirjoitettiin yksi lehtijuttu *Savon Sanomissa*.

Lahti

Mieskaveritoiminta alkoi Lahdessa, Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen järjestämänä, syyskuussa. Mieskaveri- ta osallistui koulutukseen 16, joista 7 sai lapsen kaverikseen vuoden 2016 aikana.

Media kiinnostui Päijät-Hämeessä alkavasta toiminnasta, josta poiki 2 radiohaastattelua, 1 juttu Etelä-Suomen sanomissa sekä heidän nettisivuillaan ja 2 juttua *Uusi Lahti* -lehdessä. Toimintaa esiteltiin myös Lahden torin markkinoilla, *Harrastemessuilla* Messuhallissa (kaksi päivää), Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen *Leluralli-motoristitapahtumassa*, yhdistysten yhteisellä *Yhteisapelillä hyvinvointia* -tapahtumassa sekä Vapaaehtoistoiminnan messuilla.

Oulu

Vuoden aikana Oulussa koulutettiin 6 mieskaveria. Vuonna 2016 toiminnassa oli yhteensä 23 mieskaveria, joista 17 oli ollut toiminnan piirissä yli vuoden. Vuonna 2016 yhteensä 22 äitiä kyseli

Oulussa mieskaveritoimintaa lapsilleen. Vuoden 2016 aikana yhteensä 19 miehellä oli ollut yhdestä kolmeen lapsikaveria ja 24 lapsella (20 poikaa, 4 tyttöä) mieskaveri. Vuoden päättyessä yhteensä 17 mieskaverilla oli käynnissä oleva kaveruussuhde 21 lapsen kanssa.

Oulun mieskaverit ja kolme oululaista järjestöä (PeLa, Osyvp ry ja PpLy) järjestivät yhteistapahtuman torialueella. Pienperheyhdistys, mieskaveritoimintaa koordinoivana järjestönä, osallistui myös tapahtumaan. Tempauksella osallistuttiin *Miljoona linnunpönttöä* -haastekampanjaan. Tilaisuudessa kävi yli 40 linnunpönttöjen askartelijaa.

Oulun toimintaa esiteltiin eri tilaisuuksissa yhteensä 14 kertaa. Mediaosumia radio- ja sanomalehti uutisina oli vuoden 2016 aikana yhteensä kymmenen kertaa. *Metsästys & Kalastus* -lehti, *Ilta-Sanomien Plus-liite*, *Rakentajat-lehti*, *Oulu-lehti* ja *Maaseudun tulevaisuus* antoivat runsaasti palstatilaa mieskaveritoiminnasta kertoville jutuille. Sanomalehti *Kaleva* julkaisi mieskaveritoimintaan liittyvän mielipidekirjoituksen, joka pohjautui erään mieskaverin kirjoittamaan tarinaan. Toukokuussa *Yle Oulu* tuotti pikauutiset linnunpönttötalkoiden tapahtumapaikalta.

Turku

Kurssin käyneitä mieskavereita on Turussa 40. Uusia mieskavereita aloitti vuoden aikana 8. Kursseja pidettiin 2, joiden kaikki osallistujat aloittivat mieskavereina. Kaveripareja toimii Turussa yhteensä 31, joista vuonna 2016 aloittaneita uusia pareja oli 15.

Työnohjauksellisia tapaamisia Turussa järjestettiin 18. Ryhmätapaamisia järjestettiin 6, joissa oli kaikkiaan 36 osallistujaa. Erilaisia esittelyjä ja mesutapahtumia oli 7. Mediaosumia oli 8. Äitejä toiminnassa on mukana 31 ja lapsia 36. Uusia hakemuksia tuli vuoden aikana 14 ja yhteydenottoja 36.

Tampere

Tampereelta etsittiin vuoden aikana ahkerasti uutta yhteistyökumppania. *YLE puhe Tampere* lähti mukaan etsintään haastatteleamalla tamperelaista mieskaveria ja lapsen äitiä sekä Pienperheyhdistyksen kansalaistoiminnan koordinaattoria.

Tampereella järjestetyt Mieskaveripäivät toivat julkisuutta ja tamperelaisille mieskavereille mahdollisuuden tавata muita mieskavereita. Tampereella on 14 mieskaveria. Vuoden aikana uudeksi mieskaveritoimintaa järjestäväksi kumppaniksi Tampereella löytyi Tampereen ensi- ja turvakotiyhdistys. Toiminta Tampereella jatkuu heidän järjestämäänsä vuoden 2017 alussa.

Uusimaa

Uudellamaalla on tällä hetkellä 141 mieskaveria. Vuoden aikana koulutettiin 23 uutta mieskaveria. 17 lasta sai mieskaverin. Uudenmaan mieskaveritoiminnan tarkempi toiminnan kuvaus löytyy sivulta 13.

Vaasa

Vaasassa kävi kurssin vuoden aikana 6 uutta mieskaveria ja neljän perheen lapsilla oli mieskaveri. Yhteiselle syysretkelle osallistui 5 mieskaveria ja 3 lasta. Jouluglögeille osallistui 3 mieskaveria, kolme lasta ja yksi uusi tuleva mieskaverikurssilainen.

Mieskaveritoimintaa Vaasassa esiteltiin Opistotalon paikallisradiokanavalla, *Vaasan ikkuna* -lehdessä ja *Yle:n* paikallisradiossa. Starkin liikkeessä ja *Vaasan Sportin* verkkosivulla oli mainos toiminnasta. Vaasan mieskaveritoiminta näyttäytyi myös *Pohjanmaan suurmessuilla* ja rekrytointitilaisuudessa *Rewell centerissä*.

Paikka auki -hanke 2016–2017

Pienperheyhdistykseen palkattiin 1.4.2016 alkaen RAY:n Paikka auki –nuoret työelämään -ohjelman avustuksen turvin vaikeasti työllistyvä ja työkokemusta vailla oleva yhden vanhemman perheen nuori. Työsuhde jatkuu 31.3.2017 saakka.

Työllistetyn nuoren tehtäviin on kuulunut avustavat toimistotyöt, perhekahviloiden käytännön järjestelyt ja toiminnan aikainen

lastenhoito. Nuori on toiminut apuohjaajana palkatun työntekijän ja/tai kokeneen vapaaehtoisen parina tai yhdessä useamman ohjaajan/lastenhoitajan kanssa.

Tavoitellut tulokset ja vaikutukset

Työllistetty nuori saa vuoden aikana työelämävalmiuksia, jotka kannustavat ja auttavat häntä löytämään oman kiinnostuksensa mukaisen työpaikan.

Paikka auki -hankkeen tavoitteet

- Parantaa työelämän ulkopuolella olevan nuoren mahdollisuuksia päästä työelämään pysyvästi vahvistamalla nuoren työelämävalmiuksia.
- Tutustuttaa nuori järjestötoimintaan ja auttaa nuorta löytämään ”oma juttunsa” joko työ- tai opiskelupaikka.
- Tarjota Pienperheyhdistyksen toiminnassa mukana olevien yhden vanhemman perheiden lapsille mahdollisuus saada vertaistukea samassa elämäntilanteessa olevalta nuorelta.

Tietoa toiminnan kehittämiseksi

Yksin perheen arkea pyörittävien vanhempien ja lasten kuunteleminen, perheiden esille nostamat asiat ja tarpeet, toiminnasta saatu palaute ja toiveet tulevasta toiminnasta, ovat olleet pohjana hallituksen ja työntekijöiden yhdessä laatimalle vuoden 2016 toimintasuunnitelmalle. Pienperheyhdistyksen syyskokous on hyväksynyt toimintasuunnitelman sekä toiminnan tavoitteet ja osatavoitteet.

Elokuussa 2016 järjestettynä *Painopistepäivänä* toimintaan osallistuneet kokoontuivat päiväksi arvioimaan vuoden aikana järjestettyä toimintaa ja tavoitteiden toteutumista osallistujien näkökulmasta. Osallistujat antoivat ehdotuksia tulevan toimintasuunnitelman painopisteiksi ja toimintalinjoiksi. Painopistepäivässä tuotettua tietoa hyödynnettiin 2017 toimintasuunnitelmaa tehtäessä.

Pienperheyhdistyksen työntekijät ovat myös keskustelleet vertaistoiminnan eri ryhmien kanssa tulevan vuoden toiminnasta ja toiminnan suunnasta. Yhdistyksen toiminnassa mukana olevilta vapaaehtoisilta on kerätty säännöllisesti palautetta ja toiveita toiminnan kehittämiseksi.

Työntekijät arvioivat säännöllisesti toiminnan tuloksellisuutta kullekin toimintamuodolle asetettujen osatavoitteiden mukaan. He arvioivat omaa toimintaansa itsearvointina sekä työyhteisön yhteisissä tapaamisissa kuukausittain. Pienperheyhdistyksen toiminnan rakenteita arvioitiin hallituksen ja työntekijöiden yhteisillä kehittämispäivillä helmikuussa ja syyskuussa.

Kokemuksia toiminnasta ja sen vaikutuksista kerättiin kaikilla tasoil-

Työllistetty nuori löytää ”oman alansa”, innostuu ja motivoituu opiskelusta ja opiskelupaikan saamisesta.

Seuranta ja arviointi

Työllistettävän nuoren työyhteisömentorina on toiminut Pienperheyhdistyksen vertaistoiminnan koordinaattori, joka käy säännöllisiä keskusteluja nuoren kanssa. Yhdessä mentorin kanssa arvioidaan sekä nuoren työskentelyä että tavoitteiden saavuttamista. Keskusteluissa nuoren on mahdollista tuoda esiin asioita, joissa hän tarvitsee tukea. Arviointia toteutetaan myös Paikka auki -ohjelman yhteisen seurannan kautta.

Työllistetty nuori on tärkeä osa koko työyhteisöä. Pienperheyhdistyksen kaikki työntekijät ovat sitoutuneet auttamaan, neuvomaan ja tukemaan nuorta tarvittaessa.

la – työntekijöiltä, tuntipalkkaisilta ohjaajilta ja lastenhoitajilta, vapaaehtoisilta, vertaisohjaajilta sekä toimintaan osallistuvilta.

Yhteistyökumppaneiden kanssa on arvioitu yhdistyksen järjestämän toiminnan ja yhteistyön onnistumista yhteisissä palavereissa. Perhepaikka Punahilkka on mukana alueellisessa verkostokokouksessa, jossa yhteistyökumppaneiden kanssa arvioidaan ja pohditaan toteutunutta toimintaa lapsiperheiden näkökulmasta.

Kyselyt toimintaan osallistuville

Pienperheyhdistyksen toiminnan palautejärjestelmää kehitettiin siten, että palautetta pyydettiin kahdesti vuodessa kaikista toiminnoista sen sijaan, että jokaisen tapaamisen tai retken jälkeen pyydetäisiin palautetta. Vuoden 2016 toimintaa koskevat,

ZEF -kyselytyökalun avulla toteutetut, kyselyt lähetettiin elokuussa 2016 ja tammikuussa 2017. Kyselyt lähetettiin kaikille jäsenille ja vastausprosentti oli 12. Kyselyihin vastasivat myös toimintaan osallistuneet, esimerkiksi perhekahviloissa käyneet vanhemmat, jotka eivät ole Pienperheyhdistyksen jäseniä. Tässä muodossa tuotettu kysely toi paremmin esiin kehittämisideoita ja näytti selkeämmin mihin osallistujat ovat tyytyväisiä.

Palautteen antaminen on mahdollista edelleen myös Pienperheyhdistyksen kotisivuilla olevan palautelomakkeen välityksellä. Lisäksi suljettujen ryhmien, esimerkiksi Vanhemman neuvor ryhmän, toimintaan osallistuneet ovat arvioineet toiminnan vaikuttavuutta viimeisellä kokoustumiskerralla jaetulla palautelomakkeella.

Syksyllä tehtiin myös kysely mieskaveritoiminnasta ja sen vaikuttavuudesta. Kysely lähetettiin sähköpostitse Mieskaveritoiminnassa mukana oleville äideille ja vapaaehtoisille mieskavereille. Kyselyyn vastasi 49 mieskaveria eli noin puolet pääkaupunkiseudun mieskavereista. Äideiltä saatiin kyselyyn 29 vastausta. Kyselyn perusteella toimintaan ja mieskavereihin ollaan yleisesti tyytyväisiä.

Kyselyjen tuloksia on hyödynnetty kunkin toiminnan vaikuttavuuden arvioinnissa.

Yhteistyökumppaneiden näkemyksiä

Vuoden 2016 toiminnasta ja yhteistyöstä yhteistyökumppaneille tehty kysely lähetettiin 76 henkilölle. Vas-

tauksia tuli 36. Vastaajista yli puolet oli järjestöjen tai muun kolmannen sektorin toimijoita, kolmannes kunnan. Kyselyyn vastanneista suurimman osan yhteistyö liittyy erilaisiin verkostoihin: yhteistyöhön viestinnän, vapaaehtoisuustoiminnan tai alueellisen yhteistyön parissa. Toiseksi eniten vastaajien yhteistyö Pienperheyhdistyksen kanssa liittyy perusjärjestötyöhön – perhekahviloihin, ryhmiin, retkiin ja leireihin.

Yhteistyökumppaneilta kysyttiin, ovatko Pienperheyhdistyksen toimintamuodot tuttuja. Toiminnoista tutuimpia olivat Mieskaveritoiminta ja perhekahvilat. Seuraavalla sijalla olivat vertaistoiminta ja retki- ja leiritoiminta. Vaikuttamistoiminta oli vastaajien keskuudessa vähiten tunnettua, tosin sekin sai vastaajista kolmannekselta maininnan.

Kysymykseen, jossa kysyttiin Pienperheyhdistyksen onnistumista tavoitteissaan (kolme parhaiten onnistunutta), jopa 60 % vastaajista oli sitä mieltä, että yhdistys on onnistunut tuomaan esiin yhden vanhemman perheiden ääntä. Myös perheiden hyvinvoinnin edistäminen ja yhteistyö muiden lapsi- ja perhejärjestöjen kanssa sekä yhden vanhemman perheiden asemaan vaikuttaminen yhteiskunnassa olivat yli 40 %:n mielestä onnistuneet. Sen sijaan lapsen näkökulman esiintuominen, perhemuotojen tasavertaisuus ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kannustaminen saivat muita vähemmän merkintöjä.

Yhteistyökumppanit arvioivat Pienperheyhdistyksen toimintaa kaiken kaikkiaan onnistuneeksi. Eri mieltä – samaa mieltä -asteikolla vastaukset väitteisiin osoittivat yhteistyökumppaneiden olevan samaa mieltä tavoitteiden selkeydestä, raportoinnista, yhteistyöstä, viestinnästä, tavoitettavuudesta ja luottamuksesta omien asiakkaiden ohjaamiseen yhdistyksen toimintaan. Vastaukset olivat viimeisen neljänneksen sisällä asteikon ”samaa mieltä”-päädyssä.

Viestintä

Pienperheyhdistys viestii tehdäkseen yksinhuoltajien asiaa näkyväksi ja tiedottaakseen järjestämästään toiminnasta. Viestinnällä pyritään tavoittamaan myös uusia vapaaehtoisia mieskavereita ja kummi-isovanhempia mukaan toimintaan. Säännöllisellä viestinnällä luodaan yhtenäistä kuvaa yhdistyksen toiminnasta ja vaikutetaan mielipiteisiin. Pienperheyhdistys viestii yksinhuoltajille, jäsenille, vapaaehtoisille, yhteistyökumppaneille, toiminnan tukijoille sekä omalle henkilökunnalle ja Pienperheyhdistyksen hallitukselle. Eri kanavien viestinnässä pyritään selkeyteen ja yksiselitteisyyteen.

Yhden vanhemman perheille viestitään Pienperheyhdistyksen järjestämästä toiminnasta ja tapahtumista niin henkilökohtaisesti sähköpostilla kuin kotisivujen ja sosiaalisen median kanavien kautta. Pieni osa jäsenistä sai kirjeen postitse. Jäsenkirjeillä ja sosiaalisen median kanavien kautta tiedotettiin myös yhteistyökumppaneiden lapsiperheille tarjoamista toiminnoista ja palveluista.

Kotisivut

Pienperheyhdistyksen kotisivuja kehitettiin vuoden aikana monella tavalla. Kotisivujen kieliasu tarkistettiin ja visuaalisuutta edistettiin keväällä.

Viestintä 2016

Verkkosivuilla oli noin 319 (500) kävijää joka päivä.

Facebook-sivuilla oli yhteensä 3 897 (2 820) tykkääjää, Twitterissä 1 400 (650) ja Instagramissa 450 seuraajaa.

Facebook-sivuille ostettiin maksettua mainontaa yhteensä 21 (10) kertaa ja se tavoitti 142 203 (94 485) henkilöä.
(suluissa vuoden 2015 luvut)

Kotisivujen aktiivisuutta lisättiin ja sivuja päivitettiin aiempaa enemmän: ajankohtaisosiota päivitettiin 48 (28) kertaa, blogipalsta 40 (21) kertaa. Lisäksi toimintakalenteriin päivitettiin kaikki Pienperheyhdistyksen tapahtumat. Kotisivuille lisättiin säännöllisesti kuvia tapahtumista ja leireistä sekä tehtiin uusia sivuja.

Pienperheyhdistyksen kotisivulla oli vuoden aikana 94330 (95865) kyselyä ja päivittäisiä kävijöitä oli 258.

Mieskaveritoiminnalle luotiin vuonna 2016 uudet kotisivut, joilla vierailtiin vuoden aikana 61 (234) kertaa päivässä. Ajankohtaisasioista tiedotettiin aiempaa enemmän sekä Facebookissa että kotisivuilla.

Sosiaalinen Media

Tiedotuksessa hyödynnettiin sosiaalista mediaa monikanavaisesti. Pienperheyhdistyksellä on kolme julkista Facebook-tiliä, Twitter-tili, Instagram-tili sekä YouTube-kanava. Jäsenille on myös monia oman ryhmän sisäiseen viestintään tarkoitettuja suljettuja Facebook-ryhmiä. Vuoden aikana sosiaalisessa mediassa julkaistiin monia kampanjoita yhteistyökumppanien kanssa.

Pienperheyhdistyksen Facebook-tilillä tiedotettiin ajankohtaisista asioista ja käytiin yleistä keskustelua lasten kasvatukseen, ravintoon, yksinhuoltajien arkeen kuin myös yhteiskunnan tilanteisiin ja päätöksiin liittyen. Vapaaehtoistoiminnan markkinoinnissa käytettiin vapaaehtoisten ja yhden vanhemman perheiden tarinoita sekä omasta toiminnasta otettuja kuvia.

Facebook-sivujen tykkääjämäärät kasvoivat edellisvuodesta. Pienperheyhdistyksen Facebook-sivulla oli vuoden lopussa 1848 (1450) tykkääjää ja Mieskaverit-Facebook-sivulla 1940 (1370). Pienperheyhdistyksen Mummilalle perustettiin omat Facebook-sivut vuoden 2016 maaliskuussa ja sivusta tykkäsi vuoden lopussa 109 henkilöä.

Julkaisujen tavoitettavuutta nostettiin Facebookissa ostamalla aika ajoin maksettua mainontaa. Mieskavereiden Facebook-sivuille ostettiin maksettua mainontaa 19 (13) kertaa ja päivityksillä tavoitettiin 131 361 (82 062) henkilöä. Yhteensä kaikille kolmelle Facebook-sivulle ostettiin maksettua mainontaa 21 (8) kertaa ja se tavoitti 142 203 (94 485) henkilöä.

Yhteiskunnalliseen keskusteluun ja erityisesti lapsia ja lapsiperheitä koskevaan keskusteluun osallistuttiin Twitterin kautta, jossa oli vuoden 2016 lopulla 981 julkaisua ja yli 1400 seuraajaa.

Instagramissa viestittiin kuvin. Vuoden 2015 syksyllä perustetulla Instagram-tilillä oli vuoden lopulla 139 julkaisua ja 450 seuraajaa.

Ilmaisia nettisivustoja tai Facebook-ryhmiä etsitään ja käytetään erityisesti vapaaehtoistoiminnan markkinointiin.

Lehdet, radio ja tapahtumat

Tiedotusvälineisiin tarjottiin ja julkaistiin tiedotteita, annettiin haastatteluja ja tavattiin toimittajia. Pienperheyhdistys ja etenkin Mieskaveritoiminta näkyivät sanoma-, aikakausi- ja paikallislehdissä ja kuuluivat radiossa.

Pienperheyhdistyksen toiminnasta julkaistiin tammikuussa Radio Suomen haastattelu ”Yksinhuoltajan arjessa on puolet vähemmän aikaa ja rahaa”. Tammikuussa julkaistiin myös oma ePress-tiedote lasten tarinateatterista. Mummilan Teatteri Tuulahduksen esitys oli innostanut Esko Kyrön blogikirjoitukseen ”Mummot ja kansansadut kunniaan!”

Pienperheyhdistyksen lippulaivana mediajulkisuudessa oli Mieskaveritoiminta. Mediaa Mieskaveritoiminta kiinnosti tasaisesti ympäri vuoden. Radiohaastatteluja tehtiin eri puolilla Suomea vuoden 2016 aikana yhteensä seitsemän kertaa. Lehtijuttuja oli eri puolilla Suomea ilmestyneissä lehdissä oli runsaasti. Mieskaveritoiminnasta julkaistiin myös kaksi omaa tiedotetta ePressissä.

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenlehdessä Enskassa julkaistiin loppuvuodesta juttu ”Pienperheiden puolesta isolla porukalla”, jossa kerrottiin vaikuttamistoiminnasta. Jäsenyhdistyksissä tapahtuu -palstalla oli vuoden aikana jutut Miina-ryhmästä, Mieskaveritoiminnasta ja lasten tarinateatterista. Lisäksi Mieskaveritoiminnasta kerrottiin samalla palstalla monien Mieskaveritoimintaa järjestävien ensi- ja turvakotiyhdistysten omissa jutuissa.

Mediaosumia oli Pienperheyhdistyksen toimintojen koskien lehdissä ja radiossa yhteensä 42.

Vuoden aikana osallistuttiin myös erilaisiin alueellisiin tapahtumiin ja messuihin. Paikallislehdissä ilmoitettiin Mummilan vapaaehtoisten kurseista ja eroteatterista. Esitteitä jaettiin ja lähetettiin sähköpostitse kirjastoihin, neuvoloihin, leikkipuistoihin, palvelutaloihin jne.

Viestinnän toteutus

Pienperheyhdistyksessä viestittiin useamman työntekijän voimin. Vuonna 2015 palkattu viestintäkoordinaattori teki pääosin vapaaehtoisten rekrytoin-

tiin, vertaistoiminnan markkinointiin sekä Pikkukaveria ei jätetä -projektiin liittyvää viestintää ja edisti visuaalisen viestinnän toteutusta sekä viestinnän seuranta ja yhteistyötä.

Viestinnän työkaluina on kuukausittain laskutettava Adobe-tuotepaketti, joka sisältää kuvankäsittely-, taitto- ja piirrosohjelmat painojulkaisujen tekoa varten. Painopalveluja ostettiin esitteiden, messumateriaalien, esitteiden, käyntikorttien, vuosikertomuksen ym. painatuksiin.

Yhteistyökumppanit
100 unelmaa -kampanja

100 unelmaa -hyväntekeväisyyskampanja markkinoi ilmaismateriaalia, Teemun taaleria. Jokaisesta tilatusta ilmaismateriaalista Suomen Moneta lahjoitti 0,50 euroa Finnish Flash ry:n kautta 100:n lapsen unelman toteuttamiseen. Pienperheyhdistyksen jäsenperheet saivat lahjoituksia lapsen harrastukseen tai muuhun unelmaan. Pienperheyhdistys osallistui kampanjan tiedotukseen Facebookissa.

Ruokakampanja Kuluttajaliiton kanssa

Vuonna 2015 aloitettu yhteistyö Kuluttajaliiton Syö hyvää -hankkeen puitteissa huipentui lopulta vuoden 2016 syyskuun lopulla. Kuluttajaliitto tuotti Pienperheyhdistyksen jäsenten ideoihin ja ruokapäiväkirjoihin perustuvia kuvia, joita jaettiin sosiaalisen median kanavissa. Myös muuta Syö hyvää -hankkeen materiaalia jaettiin Pienper-

heyhdistyksen kanavissa. Kampanja toivotti innostavan yhden vanhemman perheitä kiinnostuvan edullisen, mutta terveellisen ruuan valintaan, valmistukseen ja siitä nauttimiseen.

LOS-viestintäverkosto

Pienperheyhdistys oli mukana LOS-viestintäverkostossa, jonka tehtävänä on lisätä lapsen oikeuksien tuntemusta sekä suunnitella ja toteuttaa lapsen oikeuksien päivän ja viikon näkyvyyttä. Viestintäverkosto tuotti vuonna 2016 yhdenvertaisuus-teeman alla asiantuntijakirjoituksia, kannanotton, liputuskampanjan, nettimateriaaleja sekä videoita, joita jaettiin Pienperheyhdistyksen sivuilla Facebookissa ja Twitterissä.

Pienperheyhdistyksen henkilökunta ja tehtävät toimintamuotojen mukaan

Hallinto – Toiminnanjohtaja, taloussihteeri, toimistosihteeri

Kansalaistoiminta – Kansalaistoiminnan koordinaattorin tehtävänä on vaikuttamistoiminnan, vertaistoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan rakenteiden luominen sekä kansalaistoiminnan edistäminen kaikissa työmuodoissa yhdessä muiden työntekijöiden kanssa.

Vertaistoiminta – Vertaistoiminnan koordinaattori kouluttaa ja tukee vertaisohjaajia sekä aloittaa uusia vertaisryhmiä, toimii ohjaajana ryhmissä ja retkillä. Perhepaikka Punahilkkan ohjaajat järjestävät vertaistoimintaa pääasiassa Jakomäessä.

Vapaaehtoistoiminta – Mieskaveritoiminnan ja Mummilan ohjaajat kouluttavat vapaaehtoisia, tukevat ja ohjaavat heitä, järjestävät toimintaa vapaaehtoisille ja lapsille, joiden kanssa nämä toimivat. Ohjaajat rekrytoivat uusia vapaaehtoisia yhteistyössä viestintäkoordinaattorin kanssa.

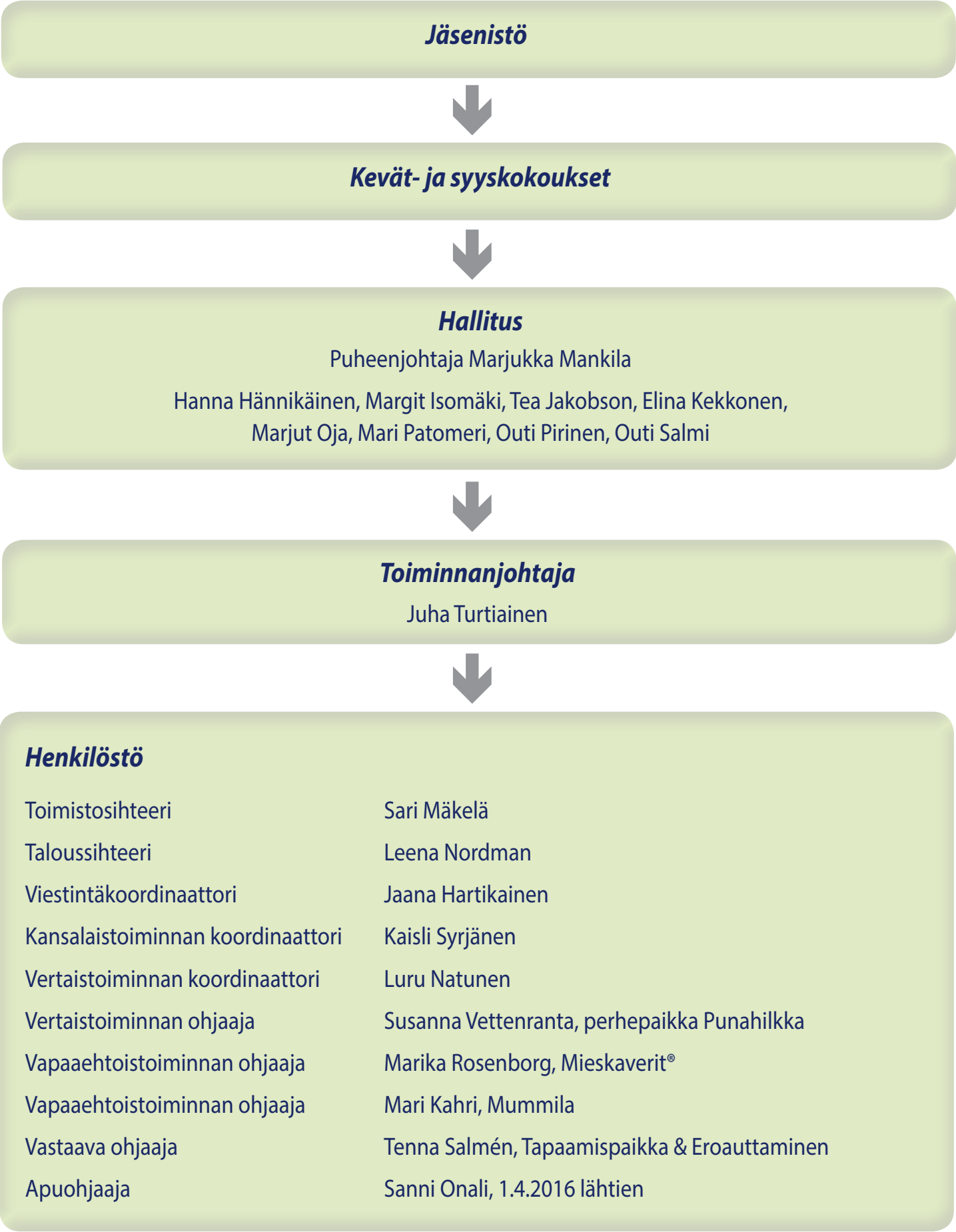
Viestintä –Viestintäkoordinaattorin tehtäviin kuuluvat kansalaistoiminnan vaikuttamiseen ja vapaaehtoisten rekrytointiin liittyvät viestinnän tehtävät, heikoimmassa asemassa elävien yksinhuoltajaperheiden tavoittamiseen liittyvät viestinnän tehtävät sekä Pikkukaveria ei jätetä -projektin viestintään liittyvät tehtävät.

Tapaamispaikkatoiminta –Vastaava ohjaaja koordinoi tapaamispaikan toimintaa, toimii osa-aikaisten työntekijöiden esimiehenä sekä pitää yhteyttä asiakkaisiin ja yhteistyökumppaneihin.

Pikkukaveria ei jätetä -projekti (2012–2017) – Projektipäällikkö johtaa projektia ja toimii yhteistyössä mieskaveritoiminnan ohjaajan ja viestintäkoordinaattorin kanssa.

Toimikaudella vakinaisessa kuukausipalkkaisessa työsuhteessa oli 11 henkilöä. Yhteensä 50 henkilölle maksettiin palkkaa tai palkkiota. Täysiaikaisiksi muutettuna työsuhteiden määrä oli 12,4. Tuntipalkkaisista työntekijöistä suurin osa työskenteli Tapaamispaikan ohjaajina ja Tenavatuvan lastenhoitajina.

Organisaatiokaavio henkilöittäin ja toimipaikoittain 2016

Hallinto ja henkilökunta

Yhdistyksen kokoukset

Pienperheyhdistyksen sääntömääräiset vuosikokoukset pidettiin 19.3.2016 ja 17.9.2016 kokoushotelli Ranta-puistossa. Kevätkokoukseen osallistui 29 ja syyskokoukseen 29 yhdistyksen jäsentä.

Hallitus

Hallituksen muodostavat puheenjohtaja, jota kutsutaan Pienperheyhdistyksen puheenjohtajaksi, sekä vähintään viisi ja enintään yhdeksän muuta jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan. Toimikaudella hallituksessa oli puheenjohtajan lisäksi kahdeksan jäsentä. Hallitus kokoontui vuoden aikana 12 kertaa ja käsitteli yhteensä 139 pykälää.

Edustukset

Ensi- ja turvakotien liiton liittohallituksen jäsenenä toimi Elina Kekkonen. Ursula Oy:n yhtiökokousedustajana oli Tytti Salminen. Ursula Oy:n hallituksen jäsenenä toimi Mari Patomeri ja varajäsenenä Outi Salmi.

Henkilökunta

Kansalaistoiminnan organisaatiossa ei ole perinteistä hierarkiaa vaan aihealueisiin liittyvät vastuut, jotka menevät monin osin päällekkäin ja limittäin. Kansalaisjärjestölle on tyypillistä vähäinen hierarkia, mikä näkyy myös Pienperheyhdistyksen organisaatiossa. Jäsenistöllä ja vuosikokouksella on suuri päätösvalta. Hallitus toteuttaa vuosikokouksen hyväksymää toimintasuunnitelmaa palkattujen työntekijöiden avulla.

Työhyvinvointi

Kaikilla Pienperheyhdistyksen työntekijöillä on mahdollisuus säännölliseen työnohjaukseen. Yhdistyksessä noudatetaan työhyvinvointiohjelmaa, jonka päivityksestä vastaa työsuojelutoimikunta.

Varhaisen välittämisen mallin avulla tunnistetaan työkykyä uhkaavia tekijöitä, jotta merkittäviin työkyvyn häiriöihin osataan puuttua ajoissa ja työssä suoriutumista voidaan tukea.

Pienperheyhdistyksen työsuojelutoimikuntaan kuuluivat Juha Turtiainen

(työsuojelupäällikkö), Jaana Hartikainen (työsuojeluvaltuutettu), Susanna Vettenranta (varavaltuutettu), Luru Natunen (luottamusmies) ja Sari Mäkelä (varaluottamusmies). Työsuojelutoimikunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa.

Työssä jaksamista tuetaan tarjoamalla työntekijöille lounasseteleitä sekä liikunta- ja kulttuuriseteleitä. Työntekijät saivat vuoden aikana 50 liikunta- ja kulttuuriseteleitä.

Työterveyshuolto on järjestetty Dia-
cor Terveyspalvelut Oy:n kanssa.

Talous

Vuonna 2016 varsinaisen toiminnan tuotot olivat 827 123 € ja kokonaiskulut 868 200 €. Yleishallinnon kuluista johtuva, varsinaisen toiminnan kulujäämä oli 41 076 €. Sijoitus- ja rahoitus-toiminnan tuotot pienensivät tilikauden alijäämää, joka oli 18 901 €.

Tilikauden alijäämä muodostuu yleishallinnon kuluista. RAY:n yleiskulujen kohdentamista ja soveltamista koskevien ohjeiden mukaan hyväksyttävät yleiskulut voivat olla korkeintaan 15 % Ak-toiminnon toteutuneista kokonaiskuluista. Yleishallinnon henkilöstöä yhdistyksessä ovat toiminnanjohtaja, taloussihteeri ja toimistosihteeri. Yleiskuluja ovat mm. yleishallinnon posti-, puhelin-, internet-, kopio- yms. toimistokulut sekä tilintarkastuslain mukaisen tilintarkastuksen kulut.

Vuodelle 2016 siirtyi RAY:n yhdistykselle edellisenä vuotena myöntämästä Ak-avustuksesta käytettäväksi 68 034 €. Siirtyneen avustuksen määrä

johtui pääosin vuoden 2015 aikana tapahtuneista henkilöstövaihdoksista ja Tapaamispaikkatoiminnan siirtymisestä kunnan velvollisuudeksi. Henkilöstökulut olivat 34 000 € edellisvuotta pienemmät ja Tapaamispaikan käyttämättä jäänyt osuus 37 000 € siirrettiin RAY:n kanssa tehdyllä sopimuksella käytettäväksi vertaistoimintaan, vapaaehtois-toimintaan ja erityisesti eroauttamiseen. Henkilövaihdokset vaikuttivat siihen, että toimintojen laajentaminen ei toteutunut suunnitellusti. Eroauttaminen alkoi suunnitellussa laajuudessaan vasta vuonna 2016. Vuodelle 2017 siirtyvä RAY:n Ak-avustusennakko on 38 988 €.

Tapaamispaikkatoimintaa jatkettiin 30.4.2016 asti Helsingin kaupungin Sosiaali- ja terveysviraston kanssa tehdyn

hankintasopimuksen mukaisesti. Yhdistys palveluntuottajana laskutti tilaajaa kuukausittain sopimuksessa sovittujen hintojen mukaisesti neljän kuukauden ajalta. Tapaamispaikan vuoden 2015 ylijäämällä 14 333 € katettiin, RAY:n hyväksynnän mukaisesti, osa vuoden 2014 Tapaamispaikan alijäämästä. Tapaamispaikan vuoden 2016 ylijäämä on 6863 €, joka käytetään myös Tapaamispaikan vuoden 2014 alijäämän kattamiseksi. Tapaamispaikan vuoden 2014 alijäämä oli 25 863 €.

Yhden vanhemman perheiden sosio-ekonominen asema heikentyi edelleen vuonna 2016. Yhdistyksen kokouksen päätöksen mukaisesti toimikaudella panostettiin edellisen vuoden tapaan lasten tasavertaisten osallistumismahdollisuuksien parantamiseen. Toimin-

nassa huomioitiin perheet, joiden osallistuminen yhdistyksen tai muiden järjestämään toimintaan on haastavaa taloudellisten tai sosiaalisten syiden vuoksi. Tämä koskee erityisesti perheitä, joissa on useita lapsia, eri-ikäisiä lapsia, pitkäaikaissairaita tai erityistarpeisia lapsia. Perheille tarjottiin aikaisempaa enemmän vertaistoimintaa, retkiä ja leirejä joko hyvin pienellä osallistumismaksulla tai ilman omavastuuosuutta. Erityisesti panostettiin koulujen loma-aikoina järjestettyihin, heikossa taloudellisessa tilanteessa elävien perheiden leireihin.

Yhdistyksen omatoimiset tuotot vähenivät edelliseen tilikauteen verrattuna. Tämä johtuu Tapaamispaikan tuottojen sekä toiminnan osallistumismaksujen vähenemisestä.

Vuodelle 2016 myönnetyt avustukset

Avustuksen myöntäjä	Avustuksen käyttötarkoitus	Määrä euroina
Raha-automaattiyhdistys	Lapsiperheitä tukevaan järjestölähtöiseen avopalvelutoimintaan	345 000
	Pikkukaveria ei jätetä -projekti	84 725
	Työttömän nuoren palkkaamiseen Paikka auki -hanke	31 440
Helsingin kaupunki Sosiaali- ja terveyslautakunta	Järjestöavustus Lapsiperheitä tukeva avopalvelutoiminta	180 000
Ragnar Ekbergin säätiö	Pääkaupunkiseudun Mieskaveritoiminta	40 000
Vappu Jakobssonin rahasto	Vaikuttamistoiminnan kehittäminen	5 000
YHTEENSÄ		686 165

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA				
	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
VARSINAINEN TOIMINTA				
Tuotot				
Omatoimiset tuotot	80 441,20		126 563,22	
RAY avustukset	523 720,13		466 425,12	
Kuntien avustukset	180 000,00		225 000,00	
Muut avustukset	42 961,90	827 123,23	46 000,00	863 988,34
Kulut				
Henkilöstökulut	-527 624,03		-653 089,93	
Poistot	-990,07		-1 320,09	
Muut kulut	-339 585,96	-868 200,06	-259 306,33	-913 716,35
	-----	-----	-----	-----
Tuotto-/Kulujäämä		-41 076,83		-49 728,01
VARAINHANKINTA				
Tuotot	10 659,97		6 760,42	
Kulut	0,00	10 659,97	0,00	6 760,42
	-----	-----	-----	-----
Tuotto-/Kulujäämä		-30 416,86		-42 967,59
SIJOTUS- JA RAHOITUSTOIMINTA				
Tuotot	11 516,50		27 347,43	
Kulut	-1,56	11 514,94	-1 239,29	26 108,14
	-----	-----	-----	-----
Tuotto-/Kulujäämä		-18 901,92		-16 859,45
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)				
		-18 901,92		-16 859,45
		=====		=====

Tase

	TASE		TASE	
VASTAAVAA	31.12.2016		31.12.2015	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	2 970,21	2 970,21	3 960,28	3 960,28
	-----		-----	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		2 970,21		3 960,28
Sijoitukset				
Muut osakkeet ja osuudet				
Osakkeet	108 162,55		108 162,55	
Rahasto-osuudet	302 729,45	410 892,00	352 729,45	460 892,00
	-----		-----	
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		413 862,21		464 852,28
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	11 252,67		16 814,56	
Muut saamiset	631,17		4 020,82	
Siirtosaamiset	73 626,97	85 510,81	31 393,71	52 229,09
	-----		-----	
Lyhytaikaiset saamiset		85 510,81		52 229,09
Rahat ja pankkisaamiset		37 582,30		89 008,97
		-----		-----
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		123 093,11		141 238,06
VASTAAVAA YHTEENSÄ		536 955,32		606 090,34
		=====		=====
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	406 452,96		423 312,41	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-18 901,92		-16 859,45	
	-----		-----	
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		387 551,04		406 452,96
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Saadut ennakot	43 526,05		72 034,00	
Ostovelat	27 273,02		16 031,53	
Muut velat	9 413,57		11 302,75	
Siirtovelat	69 191,64		100 269,10	
	-----		-----	
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		149 404,28		199 637,38
		-----		-----
Vieras pääoma yhteensä		149 404,28		199 637,38
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		536 955,32		606 090,34
		=====		=====

Tilintarkastuskertomus

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Pienperheyhdistys ry:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olen tilintarkastanut Pienperheyhdistys ry:n (Y-tunnus 0221230-6) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, ja liitetiedot.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiani kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olen riippumaton yhdistyksestä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaani tilintarkastusta ja olen täyttänyt muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuuteni. Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toiminnanjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toiminnanjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toiminnanjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka he katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toiminnanjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenani on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntoni. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Tilinpäätöksen tilintarkastukseen liittyviä velvollisuuksiani kuvataan tarkemmin tämän tilintarkastuskertomuksen liitteessä, joka on osa tilintarkastuskertomusta.

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Pienperheyhdistys ry:n jäsenille

Muut raportointivelvoitteet

Toimintakertomusta koskevat raportointivelvoitteet

Hallitus ja toiminnanjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntoni ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenani on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessäni arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimani tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenani on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausunto toimintakertomuksesta

Lausuntonani esitän, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teen suorittamani työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, minun on raportoitava tästä seikasta. Minulla ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Pyydetty lausunnot

Puollan tilinpäätöksen vahvistamista sekä vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille ja toiminnanjohtajalle tarkastamaltani tilikaudelta.

Helsingissä 9. päivänä maaliskuuta 2017

Jari Etelämaa HT
Tilintarkastus J. Etelämaa Oy
Hankasuontie 5
00390 HELSINKI

Voimia vanhemmille, mahdollisuuksia lapsille

Vuoden aikana 11 yhdistyksen toiminnassa mukana olevaa yksinhuoltajaa sai apurahan Ensi- ja turvakotien liiton Yksinhuoltajien opintorahastosta.

Jääkiekkolegenda Teemu Selänne, Finnish Flash ry ja Suomen Moneta järjestivät 2015–2016 yhteisen 100 UNELMAA -hyväntekeväisyyskampanjan, jonka tuotoilla toteutettiin lasten unelmia. Pienperheyhdistyksen kautta toteutettiin 38 yhden vanhemman perheen lapsen unelma. Unelma oli esimerkiksi syntymäpäiväjuhlat kavereille, oma polkupyörä tai mahdollisuus harrastaa.

Asianajotoimisto Krogerus tarjosi perheille keväällä elokuvaelämyksen. Lähes sata lasta ja aikuista pääsi seuraamaan Risto Räppääjän seikkailuja.

Kiitämme perheitä luottamuksesta ja aktiivisesta osallistumisesta toimintaan

Lämpimät kiitokset kaikille niille vapaaehtoisille, luottamushenkilöille, työntekijöille ja yhteistyökumppaneille, jotka ovat olleet mukana toteuttamassa Pienperheyhdistyksen perustehtävää. Suuret kiitokset myös kaikille toimintaamme tukeneille: Raha-automaattiyhdistykselle, Helsingin kaupungille, Ragnar Ekbergin säätiölle, yrityksille, yhteisöille ja yksityisille lahjoittajille.

Helsingin kaupunki

RAGNAR EKBERGS STIFTELSE - RAGNAR EKBERGIN SÄÄTIÖ